

Emajlirec

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

LETO XXIX — ŠT. 13—14 — 25. AVGUST 1979

Ob našem jubileju

EMO je veliko prispeval k razvoju Celja

Narodni heroj, revolucionar in častni predsednik delavskega sveta delovne organizacije EMO Celje je na prošnjo naših delavcev prevzel pokroviteljstvo nad osrednjo proslavo 85. obletnice EMO.

Franc Leskošek-Luka
pokrovitelj
proslave

Ob tej priložnosti se v imenu celotnega kolektiva zahvaljujemo tov. Leskošku z željo, da se tudi ob tem srečanju počuti prijetno med nami. Slavnostni govornik na srečanju naših delavcev, upokojencev in drugih občanov Celja bo predsednik predsedstva SR Slovenije Viktor AVBELJ-Rudi.

Iskren, tovariški in prijateljski pozdrav naj velja vsem gostem, poslovnim partnerjem in prijateljem, delavcem celjskih kolektivov in občanom Celja.

Kolektiv naše delovne organizacije ima za seboj bogato zgodovino v kateri se kot rdeča nit vleče borba delavstva za najboljše gospodarske rezultate in svoboden lasten položaj. Kljub oviram so naši delavci dosegli veliko uspehov, zlasti v povojni dobi, v dobi razvoja samoupravljanja.

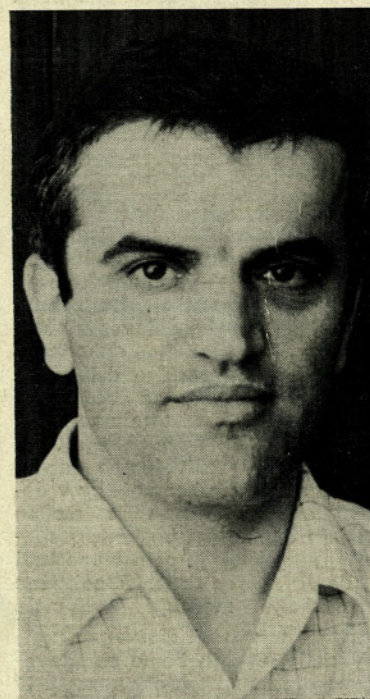
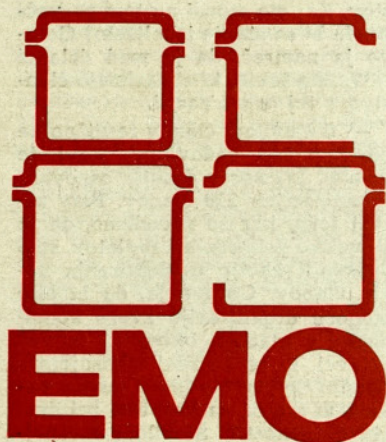
Letošnje jubilejno leto praznujemo sicer skromno, vendar z zavestjo in voljo, da bomo dosegli take uspehe kot se za jubilejno leto spodobi.

Gospodarski pogoji se zaostrojujejo, vendar moramo iti smelo naprej po načrtani poti. To leto mora biti dokaz naše sposobnosti in neomahljive volje, da dosežemo optimalne gospodarske uspehe iz katerih izhaja boljši osebni in družbeni standard in

splošno zadovoljstvo ter dobro počutje. Prav bo, če storimo s skupnimi močmi vse tako, da bo vsakdo od nas zadovoljen, ko bo prihajal na delo z zavestjo samoupravljalca, ki ima skrb, da temeljito, kakovostno in hitro opravi svoje delo in da je tudi nagrajen po rezultatih in kakovosti tega dela.

Letošnji gospodarski in drugi cilji delovne organizacije so znani. Samoupravno so bili dogovorjeni ob pričetku leta v letnih planih TOZD, DS Skupnih služb in delovne organizacije kot celote. Se več! S programom ukrepov, ki so bili sprejeti v celotnem kolektivu, smo ustvarili vzdušje v kakršnem bi moral biti plan dosežen ali tudi presežen. Pri tem ima pomembno vlogo akcija, ki jo je vzbudil in sprejel centralni delavski svet, ko je letošnje leto razglasil za leto samoupravnega reda in discipline.

S polletnimi rezultati ne moremo biti povsem zadovoljni. Leti so zelo različni po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela in v glavnem boljši kot v preteklih letih. Toda letos imamo bistveno bolj ambiciozne cilje. Delati moramo še bolje in več, tako da bodo tudi poslovni rezultati na koncu leta taki kakršne smo načrtovali. Mirno lahko trdimo, da take rezultate lahko dosežemo — če jih lahko, jih tudi moramo. Na osnovi analize polletnih rezultatov bo treba po vseh TOZD in v Skupnih službah

Franc Gazvoda

z dodatnimi ukrepi zagotoviti, da odpravimo obilico slabosti, ki nas še obdajajo. Konkretno je treba ukrepati na področju:

- zniževanja stroškov,
- svobodne menjave delo do skupnih služb in TOZD skupnega pomena,
- boljše izkoriščanja delovnega časa,
- storilnost dela
- organizaciji dela in
- doslednemu samoupravnemu ukrepanju v primerih, kadar se delovne naloge ne izvajajo.

EMO je v svojem dosedanem razvoju veliko prispeval k boljšemu položaju delavcev v Celju, Sloveniji in Jugoslaviji. Zato se moramo posebej zahvaliti vsem pokolenjem delavcev, ki so združevali delo v EMO v njegovi zgodovini. Zelo veliko jih je bilo. Prezahtevno delo je poskušati izdajati posameznike ali posamezne generacije. To tudi ni bistveno, saj gre zahvala resnično vsem tistim delavcem in delavkam, ki so tako ali drugače prispevali svoj delež k poslovnim uspehom, razvoju ali pa izboljševanju političnega in samoupravnega položaja delavca.

Ko se zahvaljujemo dosedanjim delovnim generacijam, jim pošiljamo tudi naše sporočilo, da bo njihovo minulo delo oplemeniteno. Saj ima danes naš kolektiv jasno načrtane, tako dolgoročne razvojne usmeritve, kot tudi izhodišča za srednjeročni plan 1981—1985 in nenazadnje program kratokoročne razvojne usposobitve.

Glavni direktor
Franci GAZVODA, dipl. oec.

EMO in Celje

Čestitka predsednika občinske skupščine

Jože Marolt, predsednik celjske občinske skupščine, je ob visokem jubileju EMO dal za našega Emajlirca naslednjo izjavo:

»EMO je eno naših najstarejših podjetij in več desetletij tudi naša največja delovna organizacija. V EMO ustvarja okrog štiri tisoč delavcev, tako da je vsak četrti celjski industrijski delavec zaposlen v tej delovni organizaciji.

V Celju se bomo vedno s ponosom spominjali na revolucionarno preteklost tega delovnega kolektiva. Napredne ideje in začetki revolucionarnega delavskega gibanja

so se v tovarni emajlirane posode začele razvijati že v času stare avstroogrške monarhije, nadaljevale pa v časih stare Jugoslavije. Tukaj so bile velike stavke delavcev in znano je, da so iz vrst tega delovnega kolektiva izšli mnogi znani revolucionarji. Delavci EMO so prispevali pomemben delež v boju za socialne in politične pravice delavskega razreda.

Po osvoboditvi je imel tudi kolektiv EMO izredno pomembno vlogo v obnovi med narodnoosvobodilno vojno močno opustešene domovine. Delavci EMO so razen te-

ga sodelovali tudi v številnih delovnih in drugih akcijah v samem Celju, da bi tako pripomogli k hitrejšemu razvoju mesta in okolice.

V zadnjem obdobju se je ta veliki kolektiv srečaval tudi z nekaterimi ekonomskimi težavami in problemi modernizacije lastnega podjetja. Prepričani pa smo, da bodo delavci EMO našli pravo pot in se z dopolnjenim proizvodnim in razvojnim programom rešili težav in še dalje prispevali svoj zelo pomemben delež v razvoju Celja in širše družbene skupnosti.

Ob visokem jubileju — 85-letnici ustanovitve tovarne — delavcem EMO v svojem imenu in v imenu občinske skupščine iskreno čestitam in želim tudi v prihodnje mnogo novih delovnih uspehov.«

Vsestranska aktivnost za boljši jutri

Dejavnost družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov

Kdaj so že minili časi, ko je bilo med delavci še razširjeno mnenje, da so družbenopolitične organizacije v delovni organizaciji le same sebi namen. Že nekaj let je minilo, ko so nekatere organizacije v posameznih sredinah resnično včasih dajale povod za tako mišljenje. Kajti ukvarjale so se z zadevami, ki niso imele nič kaj veliko skupnega z delovnim procesom in stremeljenjem za kakovostnejšo in večjo proizvodnjo, ne veliko s problemi delavcev. In ker so tako delale, niso imele podpore med zaposlenimi.

Zdaj je že nekaj časa drugače. Vse družbenopolitične organizacije — zveza komunistov, sindikat in zveza mladine — so zakorakale po novi poti, ki pomeni prizadevanje za resnični položaj delavca v združenem delu, za pravilne dohodkovne odnose, za pravilno delitev osebnih dohodkov, za reševanje vseh problemov, ki tarejo zaposlene. In rezultati takega novega dela, ki je najbolj zaživel po lanski konferenci zveze komunistov v delovni organizaciji, se že močno poznajo. Ne le pri boljšem gospodarjenju, ampak je pomembno tudi to, da so se vse družbenopolitične organizacije močneje uveljavile med delavci.

V nadaljevanju bomo spregovorili o dejavnosti teh organizacij. O delu zveze komunistov smo se pogovarjali z Branetom Martičem, koordinatorko dela osnovnih organizacij ZK, delo sindikalne organizacije EMO bomo prikazali s pomočjo predsednika konference sindikatov Ervina Belaka, o dejavnosti mladih priča razgovor s predsednikom koordinacijskega sveta ZSMS Vikirom Klenovškom, s predsednikom izvršnega odbora delavskega sveta Edijem Markežem pa smo se pogovarjali o delu tega organa ter delavskega sveta v celoti.

Na novi poti

Rečemo lahko, da je organizacija zveze komunistov v delovni organizaciji EMO po lanski konferenci stopila na novo pot. Z razpravo o gospodarjenju ter o samoupravnih in političnih razmerah so namreč komunisti temeljito ocenili celotno stanje v delovni organizaciji. Priznali so uspehe, zato pa tembolj kritično opozorili na pomanjkljivosti, ki so povzročale že resne težave. Seveda je bilo premalo na probleme le kazati; treba se je bilo dogovoriti, kako naj bi zveza komunistov pa tudi vse ostale družbenopolitične organizacije storile več za ureditev neurejenih razmer. Kajti pokazalo se je, da težave izhajajo čisto tudi iz notranjih nasprotij, zaradi naslanjanja na staro, zaradi tega, ker nekateri ne znajo ali nočejo potegniti črte čez preživelo in začrtati novo pot.

Ob vseh teh problemih, ki so bili prisotni v delovni organizaciji, so se vse premalo čutile besede in še manj dejanja članov zveze komunistov. Osnovne organizacije s svojimi člani v posameznih sredinah v preteklosti niso naredile dovolj.

Branko Martič

Delno je bilo za to krivo izredno slabo številčno stanje članov te organizacije, delno slaba organiziranost in premajhna samostojnost. Komunisti niso znali vedno pokazati na slabosti, ki so bile prisotne, niso se znali zoperstaviti stališčem, ki za kolektiv, ki želi boljše uspehe, niso bili sprejemljivi.

Kot kaže, je zdaj krepko krenilo na bolje; pri tem je treba pritrčiti, da je pomenila za aktivnejše delo veliko spremembo reorganizacija organizacije zveze komunistov.

— Ukinitve tovarniških komitejev, je imela za posledico nekajmesečno pasivnost osnovnih organizacij zveze komunistov, pravi Brane Martič. Sekretarji in sekretariati OO ZK so namreč bili navajeni, da so pobude za akcije in aktivnost osnovnih organizacij, prihajale izven osnovnih organizacij, v našem primeru od strani tovarniškega komiteja. Niso bili usposobljeni in tudi ne navajeni na samostojno in samoiniciativno delo. In neaktivnost se je neposredno odražala na razmere v delovni organizaciji in tudi na aktivnosti vseh drugih družbenopolitičnih organizacij. Tako stanje, zaradi katerega so se kopicili problemi, je bilo treba preseči. In presekali in presegli smo ga z odločno akcijo. Sklicali smo vse komuniste v delovni organizaciji in v konstruktivni diskusiji opredelili vzroke za stanje v katerem se je nahajala delovna organizacija. Ocenili razmer so obravnavale vse osnovne organizacije ZK, pa tudi osnovna organizacija sindikata, mladine ter samoupravni organi. Zdaj že lahko trdimo, da smo s takim pristopom ustvarili pogoje za ustvarjalno delo na gospodarskem in družbenopolitičnem področju. Zelo odkrito smo začeli obravnavati lastne slabosti in s celo vrsto konkretnih ukrepov spreminjati razmere. Ob skladnem delu vseh družbenopolitičnih organizacij so postale nosilke skoraj vseh akcij osnovne organizacije zveze komunistov.

— In s čim ste zamenjali nekdanji tovarniški komitej?

— Po ukinitvi tovarniških komitejev smo kot obilko dela uvedli aktiv sekretarjev. Ta aktiv se sestaja pri nas vsak ponedeljek. Tu pregledujemo tekoče delo ter se dogovarjanja pa je skupni program tekočem obdobju. Rezultat takega dogovarjanja pa je skupni program vseh osnovnih organizacij.

— Kako so se osnovne organizacije zveze komunistov uveljavile v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela?

— Osnovne organizacije so nosilke vseh akcij v TOZD. Lahko bi rekli — nič brez OO ZK. Naj še poudarim, da so vse osnovne organizacije pripravile ocene razmer v temeljnih organizacijah združenega dela. Sprejele so akcijske programe ter tudi ocene usposobljenosti in primernosti vodilnih kadrov. In z nekaterimi kadrovskimi spremembami so posledice že opazne.

— To pomeni, da se je zveza komunistov že resnično vključila v sredine, kjer deluje, in da je dobila mesto, ki ji pripada.

— Gotovo. ZK se je veliko bolj vključila v dogajanja v delovni organizaciji in po TOZD. In ne le kot osnovne organizacije, ampak se v razprave in podajanje predlogov vse bolj vključujejo vsi člani te organizacije.

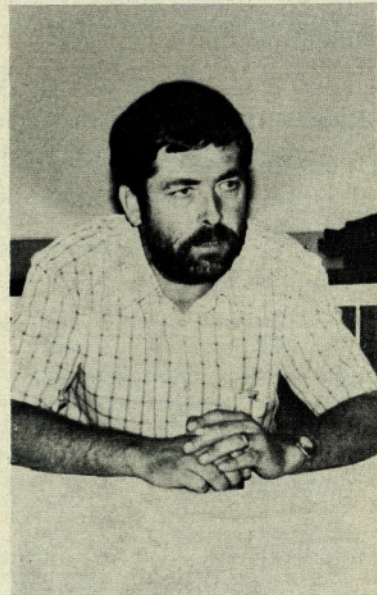
— Pa vendar! V EMO je sorazmerno malo članov zveze komunistov. Kaj ste storili na tem področju, da bi se stanje izboljšalo? Gotovo je namreč, da je med delavci še veliko takih, ki si zaslužijo članstvo v tej organizaciji.

— S številom članov resnično ne moremo biti zadovoljni. Zdaj je namreč pri nas v desetih osnovnih organizacijah 220 članov. Prav zaradi tega, kar se zavedamo, da je še veliko primernih kandidatov, smo pokrenili akcijo evidentiranja novih članov. Gotovo je, da bi bilo mogoče organizacijo zveze komunistov v kratkem okrepiti s še več delavci, ki se že zdaj izkazujejo z dobrim delom. Ne le na samem delovnem mestu, ampak tudi pri drugih dejavnostih. Številčno močnejša organizacija pa bo gotovo tudi idejno krepkejša in sposobna doseči še več kot sedaj.

Nič mimo sindikata

To geslo smo že velikokrat ponavljali, tako da bi nekdo pomislil, da gre že zgolj za prazno frazo. Toda če resnično pogledamo dejavnost sindikalne organizacije EMO v zadnjem obdobju, vidimo, da to ni zgolj geslo, ampak resničnost. Če smo ob lanskoletni konferenci sindikata še govorili o tem, da se samoupravne in sindikalne skupine še niso uveljavile, potem zdaj že lahko potrdimo, da se je stanje že precej popravilo. In ker je bistveno, sindikat je skupaj z zvezo komunistov vedno tisti, ki se vključuje v razreševanje vseh problemov, zlasti tistih, ki zadevajo pridobivanje dohodka ter vseh tistih, ki neposredno prizadevajo delavca.

2. E. Kardelj: Problemi naše

Ervin Belak

— Rezultati koordiniranja dela so gotovo vidni. Občutijo se tudi v tem, da so v letošnjem letu vse temeljne organizacije združenega dela v naši delovni organizaciji poslovale brez izgube. Koordinacijska telesa po temeljnih organizacijah resnično delajo, preverjajo programe, analizirajo uspehe in tako resno delo mora privedi do dobrih rezultatov, pravi Ervin Belak. Dejavnost sindikata v naši delovni organizaciji se je precej spremenila; vse več se ukvarjamo s težavami proizvodnje. V ospredju je problem pridobivanja dohodka. Pri tem pa seveda ne pozabljamo na delovnega človeka. Na urejanje na preventivnem in zdravstvenem področju, letovanje, stanovanjsko problematiko. Toda vse to je lahko reševati, če poprej poskrbimo za ustrezen ustvarjen dohodek.

— Sindikalna organizacija je ob akciji zaključnih računov sprejela veliko konkretnih akcij, kako jih uresničujete?

— Ob zaključnem računu smo resnično sprejeli veliko smernic za boljše poslovanje v letošnjem letu. Izrekli smo se za »leto discipline«. Za dosledno opravljanje vseh delovnih nalog. Rezultati so že vidni. Kažejo se v pozitivnem poslovanju. In tako smo lahko s tem res zadovoljni. Pomembni so tudi ukrepi glede bolniškega staleža.

— Kako pa se uveljavljajo sindikalne skupine?

— Vse bolj se uveljavljajo, čeprav je res, da vse še ne delajo tako, kot bi morale. Toda rečem lahko, da po sindikalnih skupinah že razpravljajo o vseh najpomembnejših stvareh: pravilnikih o delitvi OD, planih in podobno. Po sindikalnih skupinah smo razpravljali tudi o zaključnih računih. Prav te skupine namreč nudijo največjo možnost, da z določeno stvarjo podrobno seznanimo vse delavce.

— Pravimo: nič nimamo sindikata! Pri vas to drži?

— Mislim da! Vse važnejše stvari obravnava sindikat. Seveda pa

to še ne pomeni, da smo z njegovo dejavnostjo že tudi povsem zadovoljni. Premalo pobud za delo še prihaja iz baze. Nekatere osnovne organizacije se še niso znebile starih navad dela in čakajo na pobude z vrha, namesto da bi se naslonile na bazo. Da bi delale bolj samoiniciativno.

— Vloga sindikata se je zadnji čas le močno spremenila.

— Res se je. Dolgo časa se je namreč v glavnem ukvarjal s trgovino in drugimi podobnimi dejavnostmi. Res je, da je tudi tu delal za delavca. Toda vse preveč je sindikat zanemarjal zelo pomembno področje političnega dela z delavci. Pomembnejše od vse trgovine je gotovo to, kako pridobiti več dohodka. Kajti v večjem dohodku vidi delavec večjo socialno varnost. Potem pa lahko tudi laže sam ureja vse tiste drobne dobrine.

Lahko bi bilo bolje

— Z aktivnostjo mladih smo lahko zadovoljni, posebno še, če to selanjo aktivnost primerjamo s tisto izpred nekaj let. Seveda pa bi lahko bilo še mnogo bolje. S to kratko oceno je ocenil dejavnost mladine EMO Viki Klenovšek, predsednik koordinacijskega sveta Zveze socialistične mladine v EMO.

V EMO je kar precejšnje število mladih, ki gotovo pomenijo pomemben dejavnik pri vsakodnevem delu; tako za stroji kot tudi na vseh ostalih področjih. In gotovo je, da je treba ta mladinski potencial čimbolje izkoristiti, mlade navaditi na resno delo, saj mnogi že, drugi pa bodo morda že jutri prevzeli odgovorne naloge.

V delovni organizaciji je zdaj 1200 članov ZSMS, ki so organizirani v osmih osnovnih organizacijah. Najmočnejša je mladina v TOZD Posoda, kjer je kar 900 mladincev in mladink.

— Kako pa ste zadovoljni z mladimi, ki so v samoupravnih organih in v ostalih družbenopolitičnih organizacijah?

— S strukturo smo zadovoljni, ne pa povsem z dejavnostjo. Opažamo, da vse preveč nastopajo kot posamezniki. Vse premalo so povezani s svojo bazo. Često pa so v raznih organih tudi mnogo premalo aktivni.

— Mladinska organizacija se zadnji čas prav tako aktivno vključuje v razprave in razreševanje vseh problemov v delovni organizaciji in po temeljnih organizacijah. Je pri tem že našla svoje pravo mesto?

— Res je, da mladi obravnavamo vse najpomembnejše akte in se vključujemo v vsoto dejavnost. Na nivoju delovne organizacije so uspehi dokajšnji, v temeljnih organizacijah pa ta aktivnost še ni najbolj zaživel. Tudi pri nas po osnovnih organizacijah še čisto opažamo, da pričakujejo naloge z vrha, namesto, da jim bi jih narekovala baza in vsakodnevno delo.

— Na katerih področjih je mladina najbolj aktivna?

— Na prvem mestu je šport. Imamo razvejane oblike športnih srečanj v okviru delovne organizacije, med temeljnimi organizacijami ter srečanja s sorodnimi delovnimi organizacijami. Tako imamo tesne stike z Metalcem iz Gornjega Milanovca, Jeklotehno iz Maribora in Jugotehniko iz Ljubljane.

— In na ostalih področjih?

— Mladi se tudi dokaj dobro vključujejo v razna društva in sekcije. Največ jih je v vrstah tabornikov in planincev. V te razne organizacije se zadnji čas veliko bolj vključujejo kot so se prej. Lahko pa bi jih v te vrste stopilo še več.

Poudarim naj še, da se naša mladina udeležuje tudi vseh delovnih akcij, prostovoljno pa tudi dela ob prostih dnevih v naši delovni organizaciji, ko pride do ozkih grl. S takim delom, kakor tudi z akcijami urejanja okolja, bodo mladi nadaljevali tudi v prihodnje.

Potrebne so razumljive informacije

— Po sanacijskem letu 1976 je dejavnost delavskega sveta in izvršnega odbora DS v veliki meri usmerjena na spremljanje vseh dogajanj, ki vplivajo na ekonomsko poslovanje delovne organizacije. Tako po temeljnih organizacijah, kakor tudi v delovni organizaciji kot celoti. Če hočemo, da bodo lahko delavci čimbolj odločali o vseh pomembnih zadevah, da bo čimveč delavcev vključenih v razprave, potem morajo biti dobro informirani. Nekaj težav še je, vendar pa smo tudi pri tem napravili zadnji čas veliko. Stremimo, da strokovne službe pripravljajo čimbolj kakovostne materiale za posamezne seje. S tem v zvezi se zadnji čas tudi politični aktiv dogovarja s strokovnimi službami, kako naj pripravljajo materiale. Da bodo kratki, pa bodo vendar povedali dovolj, da bodo razumljivi za vsakega delavca.

Tako nam je razlagal Edi Markež, ki dobro pozna delovanje ne le delavskega sveta, ampak tudi družbenopolitičnih organizacij v EMO. Dejal je še, da z vsemi delegati delavskega sveta še ne morejo biti zadovoljni. Pozna se, da vse samoupravne delovne skupine po temeljnih organizacijah združenega dela še ne delajo tako, kot bi morale, pa tudi sami delegati svoje vloge ne izpolnjujejo najbolje. Tako včasih prihajajo nekateri na seje nepripravljeni ali brez stališč svoje delovne sredine.

— Tako delavski svet kot izvršni odbor nadzorujeta izpolnjevanje planskih nalog po temeljnih organizacijah. Izvršni odbor se sestaja vsakih 14 dni, delavski svet malo redkeje. Ob tem, ko spremljajo poslovanje vseh TOZD, pa dajejo seveda bolj podrobnogled tiste, ki so pri poslovanju bolj kritične. S takim načinom dela (IO se po potrebi sestaja celo tedensko), želita DS in IO DS doprinesiti k temu, da bi še izboljšali plansko disciplino in v ta prizadevanja vključili čimveč delavcev. To ni kontrola — to je dogovor. In to gotovo tudi ne more biti le stvar samoupravnih organov, ampak vseh delavcev.

— Kako pa je s tako imenovanim povratnim tokom informacij — ali delegati seznanjajo delavce s stališči, ki so bila sprejeta na sejah delavskega sveta?

— Vedno ne. Veliko je odvisno od posameznih sredin. Pa tudi od obravnavane materije. Če je ta zanimiva za delavce, potem ti že poskrbe, da jih delegati seznanijo. Sicer pa vse dogovore s sej objavljamo v Emajlircu, čisto tudi do-

polnjene z dodatnimi razlagami strokovnih služb ali vodilnih delavcev.

— Vsi ti pozitivni premiki, tako pri poslovanju, pri seznanjanju in odločanju, imajo gotovo že tudi svoje posledice pri delavcih?

— Gotovo. Med naše delavce se je zadnji čas že vcepila ponovna vera v nas — v EMO. V preteklosti je namreč ta pripadnost že nekoliko pojenjala in to je imelo veliko negativnih posledic. Do tega je prihajalo tudi zaradi določene obravnave naše tovarne v širšem celjskem prostoru. Zdj se je ta odnos precej spremenil. In to se med delavci že pozna. Vse več delavcev že verjame v boljše bodočnost EMA. To pa seveda tudi dokazujejo rezultati. Nismo sicer brez težav, toda možnosti naše delovne organizacije za boljše poslovanje so. Od sanacije si vsi veliko obetamo in verjamemo v novi EMO. In prav ta optimizem, ki je med delavci vse bolj navzoč, je še kako dobrodošel, saj je tako mnogo laže premagovati težave, do katerih prihaja in bo verjetno tudi v bodoče še prihajalo.

— Kakšni pa so »samoupravni« stiki s TOZD v Bistrici?

— Jasno je, da so delegati iz te TOZD v centralnem delavskem svetu. Včasih pa se v Bistrici sestajeta tudi delavski svet EMA ali iz-

vršni odbor. Ob takih priložnostih običajno obravnavamo problematiko te temeljne organizacije.

Gotovo je, da je v tem pregledu dejavnosti družbenopolitičnih organizacij in delavskega sveta nismo zapisali vsega. Prav tako se nismo lotili natančnejše obravnave delovanja široko zasnovanega delegatskega sistema. O vsem tem je bilo na straneh Emajlirca že veliko zapisanega. Vseeno pa upamo, da smo s temi razgovori podali vsaj delno sliko stanja in dejavnosti v vseh teh organizacijah in organih, o katerih je tekla beseda.

Morda je bila kje beseda zastavljena malo kritično, vprašanje bolj vprašujoče. Vendar ne s slabim namenom. Morda le zato, da bi pokazali tudi še nekatere slabosti, ki še obstajajo, pa jih je treba rešiti. Rešiti ne zaradi nečesa višjega in abstraktnega, ampak zato, da bo ta dejavnost še bolj zaživel. In da bodo pozitivni rezultati dali svoj odsev v še boljšem stanju celotne delovne organizacije. Pa naj bo to na družbenopolitičnem ali gospodarskem področju. Gotovo pa je že minil čas, ko sta lahko ti dve področji korakali eno mimo drugega, ne da bi si podali roko.

Kajti le s skupnim delom pride mo do boljših rezultatov. In kdo si jih ne želi!

EMO PROGRAM PROSLAVE

Ob 9. uri — Koncert godbe na pihala EMO
 Ob 10. uri — Nastop moškega pevskega zbora DPD SVOBODA CELJE

Ob 10.07 — Slavnostna govornika: Franci GAZVODA, glavni direktor DO EMO Viktor AVBELJ-Rudi, predsednik predsedstva SRS

Ob 10.35 — Kulturni program
 — harmonikarski orkester DPD »SVOBODA« CELJE
 — recital
 — tamburaški orkester DPD »SVOBODA« CELJE
 — folklorna skupina »FRANCE PREŠEREN« CELJE

Ob 11.15 — Pogostitev
 Od 13. do 20. ure — Tovariško srečanje z zabavno-rekreativnim programom

Za ples in zabavo bo igral ansambel »ANFORE«.

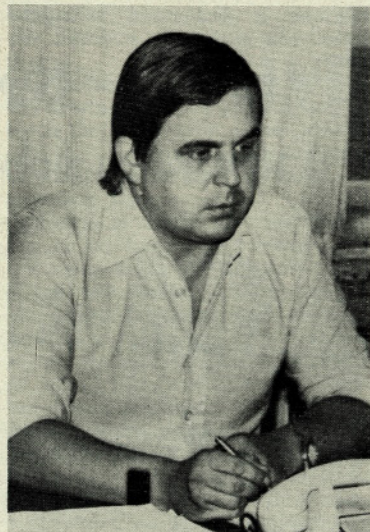
Vsi člani kolektiva dobijo spominski krožnik, en obrok hrane in blok v vrednosti 10 din za akoholno ali brezalkoholno pijačo.

Ostalim prisotnim (družinski člani in drugi občani) bodo na razpolago po zmernih cenah alkoholne in brezalkoholne pijače in specialitete na ražnju.

Organizacijski odbor

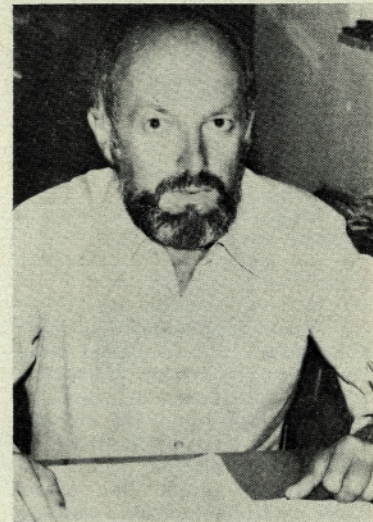
Jože Jošt — direktor tozd frite

Janko Pristovšek — direktor tozd posoda

Drago Hempt — direktor tozd radiatorji

Marjan Veber — direktor tozd odpreski

Osnova je -razvojnna usposobitev EMO

Kljub težavam beležimo ob polletju dobre gospodarske dosežke

V EMO smo v prvem polletju letošnjega leta kljub precejšnjim težavam dobro gospodarili. V EMO in v vseh tozdih delovne organizacije smo presegli gospodarske dosežke iz prvega polletja lanskega leta. Kljub temu pa nam ni uspelo doseči vseh plansko zastavljenih ciljev. Krivo je predvsem občutno pomanjkanje delavcev, pa tudi vzroki, na katere delovna organizacija nima pravega vpliva. Veliko težav je bilo tako pri pravočasni oskrbi z reprodukcijskimi materiali, še posebej z urvoženimi, pa tudi s cenami svojih izdelkov nismo zadovoljni.

Ob upoštevanju vseh teh dejstev, ki so vplivala na dosežke v polletju so rezultati gospodarjenja uspešni in vnovič potrjujejo uspešen potek razvojne sanacije delovne organizacije.

V prvem polletju je 3.763 delavcev, kolikor jih je v EMO, ustvarilo domala 965 milijonov celotnega prihodka. Dohodka je bilo nekaj manj kot 313 milijonov, čistega dohodka 217 milijonov. Pomembno je, da smo v tem obdobju ustvarili za 43 milijonov skladov, 15 milijonov akumulacije in domala 82 milijonov dohodka na delavca. Tudi osebni dohodki so bili mnogo boljši kot lani in so v povprečju znašali 5.688 din na delavca.

Proizvodne cilje smo dosegli z 91 odstotki. Prodaja je šla bolje in za planskimi nalogami zaostala le za 2 odstotka. Pomembno je, da so v proizvodnji za 19 odstotkov presegli lanske dosežke iz enakega obdobja, v prodaji pa za 28 odstotkov. Zelo dobri so bili v polletju izvozni dosežki, ki so s 4,6 milijoni dolarjev za sedem odstotkov presegli planska pričakovanja. Izvoz je za 700 tisoč dolarjev višji od uvoza.

Vse to so dosežki, ki kljub ustvarjeni izgubi v tozdu TOBI potrjujejo, da je EMO na dobri poti in da bo z odpravo še nekaterih notranjih slabosti mogoče ustvariti takšne dosežke, ki bodo omogočili začetni razvoj, s tem pa tudi nujne posodobitve in naložbe v domala vseh tozdih.

TOZD frite — presegli so plan

V tem tozdu, ki zaposluje 53 delavcev, so edini v delovni organizaciji od proizvodnih tozdov presegli planska predvidevanja. S 45 milijoni celotnega prihodka, 7 milijoni dohodka, 4,5 milijoni čistega dohodka in ustvarjenim milijonom za sklade, je bil tozd uspešen. Kljub temu pa brez težav ni šlo. Med njimi omenjajo na prvem mestu težave pri oskrbi z reprodukcijskimi materiali in kadrovske težave. V tem tozdu, kjer je proizvodnja zastarela, delo pa izredno težavno, bodo posodobitve nujne. Investicije pa v celoti opravičuje dobro gospodarjenje, visoka kakovost, ki jo dosegajo v proizvodnji in prilagodljivost potrebam tržišča.

Proizvodnja frit, emajlov in glazur za jekleno pločevino, kar je dejavnost tega tozda, je zanimiva in perspektivna, ugotavljajo v tozdu frite.

TOZD posoda — dobri izvozni dosežki

S svojim obsežnim proizvodnim programom in 1.732 zaposlenimi delavci, je ta tozd med najpomembnejšimi v EMO. Dejavnost tozd posoda je proizvodnja emajlirane, aluminijaste in pocinkane posode, proizvodnja sanitarnih izdelkov (WC izplakovalniki, stenski umivalniki, kopalne kadi), storitev emajliranja, pocinkanja ter strojne obdelave kovinskih predmetov.

Tozd posoda je bil dolga leta med tistimi deli EMO, kjer je bilo težav največ. Pestile so jih izgube, pa slaba organiziranost dela, slaba zmožnost za zadovoljevanje potreb trga in podobno.

Lanski in letošnji dosežki v tem tozdu pa potrjujejo, da EMO še ni izgubil svojega slovesa dobrega proizvajalca posode in tudi, da se vnovič kakovostno vključuje na tržišče s sodobnim asortimano izdelkov in dobro kakovostjo. Domala 289 mi-

lijonov celotnega prihodka, nad 117 milijonov dohodka, 87 milijonov čistega dohodka in 18 milijonov za sklade potrjuje, da je kljub težavam pri proizvodnji tozd na dobri poti. Dosežki so namreč tako v proizvodnji kot prodaji višji od rezultatov v enakem obdobju lani, kljub temu, da predvsem zaradi težav pri oskrbi z reprodukcijskimi materiali in pomanjkanjem delavcev za 9 odstotkov zaostajajo pri izpolnjevanju planskih nalog v proizvodnji in za 6 odstotkov pri prodaji.

In slednjič ne gre prezreti, da je tozd posoda izredno pomemben izvoznik, saj so v polletju na tujem iztržili 2,7 milijona dolarjev.

TOZD radiatorji — problem so cene

Ta tozd ima zelo zanimiv proizvodni program, ki sega na področje, kjer ima delovna organizacija velike ambicije, namreč na področje proizvodnje naprav in izdelkov toplotne tehnike. Tozd radiatorji proizvaja dve vrsti radiatorjev — TRIKA in EMOTERM, ob teh, jeklenih radiatorjih pa imajo v proizvodnem programu še atmosferske plinske kotle in izredno zanimiv program proizvodnje sončnih kolektorjev.

Ceprav je težišče trenutno na proizvodnji radiatorjev, si v tem tozdu zlasti veliko obetajo od programa sončnih kolektorjev, saj bo podobne izdelke ob energetske krizi tržišče vse bolj potrebovalo.

V tozdu radiatorji s polletnimi dosežki niso bili zadovoljni. Proizvedli so manj kot v enakem obdobju lanskega leta in manj kot so načrtovali, le realizacija je bila višja kot v enakem obdobju lani, a hkrati manjša od planirane. 182 zaposlenih delavcev je ustvarilo 64 milijonov celotnega prihodka, 15 milijonov dohodka, 10 milijonov čistega dohodka, za sklade pa jim je ostalo 650.000 dinarjev.

Ocenjujejo, da poglobilni razlogi za nekoliko slabše dosežke izvirajo iz prenizkih cen radiatorjev. Surovine so drug problem, saj je oskrba šibkejša, kot bi morala biti, glede na to, da je proizvodnja radiatorjev materialno zelo intenzivna. V tozdu si precej obetajo od nekaterih novih izdelkov, še posebej od dveh vrst novih radiatorjev, ki bosta kmalu v proizvodnji.

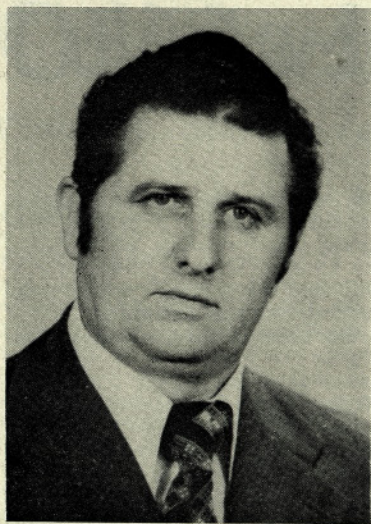
TOZD kotli — utesnjeni prostori

V razvojnih načrtih EMO ima tozd kotli skupno z bodočo novo tovarno energetskih naprav, izredno pomembno mesto. Potrebe tržišča po različnih izdelkih s tega področja so velike, zato je proizvodni program tozda, ki obsega kotle za centralno ogrevanje, SV, SVV, parne, plinske in kotle za kurjenje lesnih odpadkov, ob tem pa še proizvodnjo termokontejnerjev ter inženiring, izjemno zanimiv.

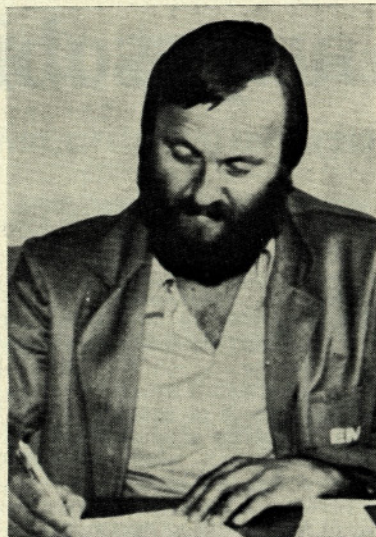
V tozdu kotli omenjajo kot največjo težavo svojo veliko vezanost na uvoz, ki je v polletju presegel milijon dolarjev. Težave so nadalje še zaradi precej zastarelih strojev, pomanjkanja delavcev in oskrbe z reprodukcijskimi materiali. Zelo pa je tozd prizadet zaradi prostorske stiske, saj že dalj časa 192 zaposlenih delavcev dela v neustreznih, zelo majhnih prostorih. Zato že težko čakajo na novo naložbo v tovarno energetskih strojev, ki bo slednjič omogočila normalno delo.

Tozd kotli je do polletja ustvaril 135 milijonov celotnega prihodka, 37 milijonov dohodka, 21 milijonov čistega dohodka in 8 milijonov din za sklade. Ob visokem uvozu je bil izvoz skromen, saj je komajda presegel 20.000 dolarjev.

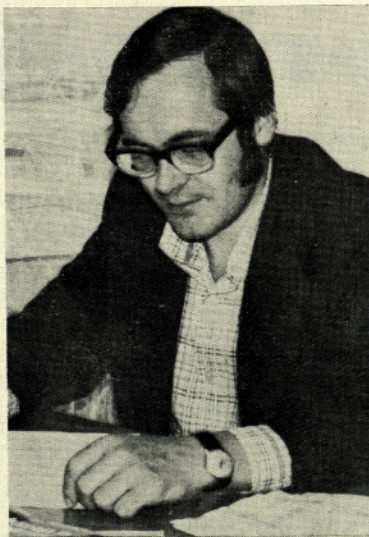
V tozdu pa so prepričani, da bodo uspešno gospodarili v drugem polletju, še posebej pa po zaključku naložbe in potem, ko se bodo tesneje povezali v poslovnno-tehničnem sodelovanju z znanim proizvajalcem iz ZRN.

Franjo Kuhta — direktor tozd TOBI

Anton Krebs — direktor tozd kontejner

Jože Gubenšek — direktor tozd ERC

Franc Vrabič — direktor tozd vzdrževanje

TOZD odpreski — zastarela oprema

V tozdu odpreski in avtokolesa, ki je s svojo proizvodnjo močno odvisen od kooperantov, za katere dela, so do polletja ustvarili 57 milijonov dinarjev celotnega prihodka. Dohodka je bilo nekaj manj kot 10 milijonov, čistega dohodka nekaj nad 6 milijonov, za sklade pa so izločili le nekaj več kot 400.000 dinarjev.

Tudi v tem tozdu so sicer poslovali bolje kot v enakem obdobju lanskega leta, vendar so v proizvodnji za 15 in v prodaji za 10 odstotkov zaostali za planom. Med vzroki za slabše dosežke od načrtovanih navajajo pomanjkanje delavcev, pa slabšo oskrbljenost z reprodukcijskimi materiali in predvsem zastarelost strojne opreme. Tozd je med najstarejšimi v EMO in delavci v njem opozarjajo, da bo tudi tu nujno izboljšanje tehnologije ter posodobitev proizvodnega procesa.

123 delavcev, kolikor jih zaposluje tozd odpreski in avtokolesa ima v proizvodnem programu kolesa in različne odpreske, domala vsa proizvodnja pa je namenjena mariborskemu TAM.

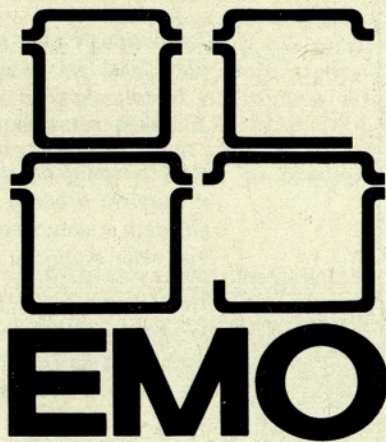
TOZD orodjarna — prodajati ni problem

Tozd orodjarna je med tistimi v delovni organizaciji, ki mu zaradi zelo zanimivega proizvodnega programa različnih specialnih vrst orodja za trg in potrebe delovne organizacije, ter uslug, vezanih na to področje in vzdrževalnih del za orodja, obetajo močan in kvaliteten razvoj. Že danes je ta tozd s 127 zaposlenimi delavci na petem mestu v Sloveniji in desetem v Jugoslaviji med proizvajalci orodij. V pripravi pa je že program za pomembno širitev te dejavnosti.

V prvem polletju leta so gospodarili bolje kot v enakem lanskem obdobju, a so nekoliko zaostali za planskimi predvidevanji. Ustvarili so nad 23 in pol milijona dinarjev celotnega prihodka, 14 milijonov din dohodka, 10 milijonov čistega dohodka, tri milijone pa so izločili za sklade.

Tudi tu opozarjajo na pretresne proizvodne prostore, čeprav so bolj kot pred časom zadovoljni s

svojo strojno opremljenostjo. Pomanjkanje delavcev, razmeroma močna fluktuacija, nekaj ozkih grl v proizvodnji in preutenjenost so osnovni razlogi, da v proizvodnji ne dosegajo vseh ciljev. Prodaja pa jim ni problem, saj so potrebe po različnih vrstah orodij izredno velike in bi ob višji proizvodnji brez težav prodali še več. Že samo dejstvo, da tozd proizvaja orodja za IMV, TAM, Železarno Štore, Zavode Crvena zastava in druge, priča o visoki kakovosti njihove proizvodnje in možnostih za močnejši razvoj te panoge.

TOZD TOBI — edini z izgubo

Velik pomen, ki ga v EMO pripisujejo tozdu TOBI izvira iz bogatega, sodobnega in zanimivega proizvodnega programa na področju toplotne in klimatske tehnike. V njem 395 zaposlenih delavcev proizvaja sobne klimatiserje, klima omare, etažne kotle, peči na olje, kamine, električne radiatorje, sušilnike za perilo, električne bojlerje in dimne cevi. Vse to pa so proizvodi, ki so tržno izjemno zanimivi.

Kljub temu ima tozd TOBI precejšnje gospodarske težave, še posebej zaradi nekaj več kot 7,5 milijona dinarjev izgube iz prvega polletja. Razlog izgubi je izključno neplačana realizacija. V proizvodnji so za planskimi

načrti zaostali za 14 odstotkov, a vseeno ustvarili za 21 odstotkov višjo proizvodnjo kot v enakem lanskem razdobju. Tudi prodali so za 41 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju.

Brez težav pa tudi tu ne gre. Osnovne so premajhno število delavcev in še posebej težave s kooperanti, ki jih slabo oskrbujejo s potrebnimi deli.

Sicer pa so v tozdu TOBI ustvarili domala 99 milijonov dinarjev celotnega prihodka, 18 milijonov dohodka, 11 milijonov čistega dohodka in milijon za sklade. Izvozni rezultati še zaostajajo, saj imajo za 150.000 dolarjev več uvoza kot izvoza.

V tozdu zagotavljajo, da ob koncu leta izgube ne bo.

TOZD emokontejner — preveč zunanjih storitev

Ta tozd je bil več let v hudih težavah, ki so ga pripeljale celo na rob obstoja. Zato gospodarski dosežki zadnjih let toliko bolj razveseljujejo 279 delavcev, ki so tu zaposleni. Kljub ugodnim dosežkom pa so zaostali za planskimi obveznostmi. Razlogi za zaostanke so težave z delavci, ki jih je premalo, kar zahteva, da iščejo posamezne storitve izven delovne organizacije in jih — drago plačujejo. Dodaten razlog je še zamuda pri uvedbi novega programa proizvodnje skladišč vnetljivih snovi. Sicer pa so v proizvodnji za četrtno presegli lanske dosežke iz enakega obdobja in za 8 odstotkov zaostali za planom. V prodaji pa so za planom zaostali le za odstotek, medtem ko so lanske dosežke izboljšali za 30 odstotkov.

Razveseljivo je dejstvo, da ni težav s prodajo in da je le od njih samih in njihovih zmožnosti v proizvodnji odvisno, kakšni bodo dosežki ob koncu leta. Do polletja so ustvarili 110 milijonov celotnega prihodka, nad 31 milijonov dohodka, 18 milijonov čistega dohodka in le nekaj manj kot dva milijona din za sklade. Zelo dobri so tudi izvozni dosežki, saj so na tuje prodali za domala 2 milijona dolarjev izdelkov, uvoz pa je bil kar osemkrat manjši od izvoza.

Z zanimivim proizvodnim programom kontejnerjev, silosov, kesonov in uslug si ob dodatnih programih in specializaciji v tržno še bolj zanimive proizvode tu upravičeno obetajo lepo perspektivo.

TOZD ERC — kmalu novi računalniki

Tozd ERC (ekonomsko-računski center) je tozd skupnega in posebnega pomena, ki s svojimi 31 zaposlenimi delavci opravlja vse zahtevne računske in računalniške naloge za proizvodne tozde, vrši pa tudi zunanje usluge. Obstaja že 10 let in je najstarejši računalniški center na območju. V tem tozdu so presegli svoj načrt, vendar ob tem opravili manj uslug za trg in več dela za tozde EMO kot so predvidevali.

Vtem, ko opozarjajo na pomen računalništva in še zlasti boljše organiziranosti te panoge v občinah, na območju in republikah, se veselijo nove IBM opreme, ki jo bodo dobili v kratkem.

Tozd ERC je v polletju ustvaril 6,6 milijona din celotnega prihodka, domala 4 milijone dohodka, 3 milijone čistega dohodka, skoraj milijon pa so izločili za sklade.

TOZD vzdrževanje — opravili so delo

Tozd vzdrževanje, ki ima zelo pomembne naloge vzdrževanja opreme v vseh tozdih, opravlja ob tem še zunanje usluge. V polletju so izvršili vse naloge iz plana, nekaj težav so imeli le z deli v tozdu odpreski, kjer del niso mogli v celoti zaključiti. Težave imajo predvsem s pomanjkanjem delavcev, reprodukcijskega materiala in še posebej delov iz uvoza. Plan so presegli za tri odstotke in naredili za 28 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju.

227 zaposlenih delavcev v tem tozdu je ustvarilo 77,7 milijona din celotnega prihodka, 26 milijonov dohodka, 18 milijonov čistega dohodka in izločilo pet milijonov din za sklade.

Osnova je - razvojna usposobitev EMO

Modernizacija in nove naložbe v vseh TOZD

V EMO se ob svojem jubileju ne oziramo le nazaj, na minulih 85 let. Praznik je, kot vselej, tudi priložnost, ko je treba pogledati naprej, na nove načrte in nove naloge.

Gospodarski položaj EMO se je v zadnjih letih sicer stabiliziral, kar se odraža v zadovoljivih stopnjah rasti fizičnega in vrednostnega obsega proizvodnje, ki je nad povprečjem panoge v republikli in Jugoslaviji. Stabilnost se kaže tudi v ugodni zunanje-trgovinski menjavi, kjer izvoz že domala dosega uvoz in slednjic tudi v solidnem plasmanu izdelkov na domačem trgu, kjer večjih pretresov in težav vsaj zaenkrat ni.

Vendar vse to še ni razlog za samozadovoljstvo. Delovna organizacija je še vedno obremenjena s hipotekami preteklosti. EMO je namreč v svojem razvoju vrsto let zaostajal. Od naložbe v proizvodnjo kontejnerjev praktično v delovni organizaciji večje gospodarske investicije ni bilo. Težaven gospodarski položaj je onemogočal nujne naložbe in posodobitve, celoten kolektiv je bil bitko za sanacijo. Ob precejšnjih drugih težavah, med katerimi so bile kadrovske med pomembnejšimi, prezreti pa seveda ne gre niti neopredeljenih razvojnih načrtov, je bil kolektiv več let v hudih težavah. In te se, kljub doseženi stabilnosti in uspešni sanaciji, še vedno premočno odražajo tudi v sedanjih prizadevanjih kolektiva.

Osnovni cilj v tekočem in prihodnjih letih zato v EMO ostaja — razvojna usposobitev vseh tozdov. Prav to bo namreč omogočilo najnujnejše naložbe in posodobitve, ki bodo lahko prispevale k boljšim gospodarskim dosežkom cele delovne organizacije. Ob tej nalogi se v EMO zavzemamo še za čim kakovostnejšo pripravo na novo srednjeročno obdobje in skrbno pripravljamo nov srednjeročni načrt. V dolgoročnem smislu pa si prizadevamo predvsem prečistiti proizvodne programe in začrtati ka-

kovostno razvojno orientacijo delovne organizacije na vseh proizvodnih področjih.

Že pred leti smo v procesu sanacije, ki se uspešno uresničuje, ugotovili, da ima delovna organizacija zelo zanimive proizvodne programe, s tem pa tudi lepe razvojne možnosti. Te se odražajo v točno opredeljenih programih proizvodnje, definicijah novih proizvodov in tako dalje.

EMO je na razvojnem razpotju. V prihodnjem srednjeročnem obdobju mora narediti korak naprej. Zagotoviti je treba smotrno preosnovno proizvodnje, v njej pa doseči višjo kakovost, produktivnost, sodobnejše načine proizvodnje, avtomatizacijo in poudarek na tistih programih, v katerih je vloženega več znanja. To bi omogočilo ob enakem številu zaposlenih delavcev mnogo več dohodka. Nekaj področij je že opredeljenih.

Najboljše možnosti vidimo pri razvoju toplotne tehnike, vključno s klimatizacijo in proizvodnjo grelnih teles. Tu delamo zelo načrtno in sledimo razvojnim tokom v svetu. Že letos smo pred pričetkom gradnje tovarne energetskih naprav v Sentjurju, velike pa so na tem področju tudi naloge tozda TOBI. Raziskavo usmerjamo tudi v izkoriščanje novih energetskih virov, kot na primer odpadkov, pa energije sonca, uporabo toplotnih črpalk in podobno.

Drugi pomebni sklop je področje emajlirske proizvodnje, kjer je program že zelo izdelan. Poglavitna naloga bo kvalitetno obdelovanje ponudbe, pri čemer bo veliko skrbi posvečene dizajnu in kakovosti, ki morata biti na svetovni ravni. Pri tej proizvodnji bo nujna posodobitev in večja avtomatizacija, pa tudi notranja organizacija proizvodnje se bo morala izboljšati.

Večje so tudi ambicije pri proizvodnji frit, kjer želimo svojo proizvodnjo še ojačati preko oblik sodelovanja s tujimi partnerji.

Pri proizvodnji transportne tehnike je osrednja načrtovana novost v tem, da se bomo usmerili izključno na proizvodnjo specializiranih transportnih enot (kontejnerjev), ki so proizvodno sicer zahtevnejši izdelek, zato pa dohodkovno mnogo bolj zanimivi. V proizvodnji avtokoles in odpreskov pa je program še odprt. Tudi tu bomo skušali opredeliti programsko in tehnološko preosnovno, kar naj bi zagotovilo tej proizvodnji trajnejšo perspektivo in sodobnejši program ter način proizvodnje.

Nov korak v preosnovi celotne delovne organizacije pa bo pri uresničitvi načrta nove orodjarne. Izdelane tržne analize so že pokazale, da je prav proizvodnja orodij in naprav izjemno zanimi-

va in ima tudi dobre razvojne možnosti. Vendar je prav ta program tako zahteven, da če bomo na njegovo izvedbo lahko pripravili šele do sredine prihodnjega srednjeročnega obdobja.

Ob vseh naštetih nalogah seveda ne gre zanemariti dejstvo, da bodo potrebni veliki napor, še zlasti v razvoju novih izdelkov in celih programov. Zato bo potrebno še več kakovostnega sodelovanja z raziskovalnimi in delovnimi organizacijami, saj brez dohodkovnih in programskih povezav ne bo šlo. Ne gre torej za iskanje partnerjev za združitev po obliki, ampak za iskanje najprimernejših partnerjev in institucij za povezovanje po programih in vsebini.

Naša himna

Ob 60-letnici tovarne je bila napisana himna našega kolektiva. Napisal jo je tedanji sekretar podjetja Emil Jejčič, uglasbil pa Tone Tržan, komercialni referent. Himna se glasi takole:

*Mi strumno smo vstali iz sužnosti mraka,
v bojih krvavih nam tekla je pot,
nad nami je zvezda rdeča blestela,
z njo sreča obdala je delavski rod.*

*Ta zvezda je nam emajlircem sijala,
njen žarek je v srcih nam plamen prižgal,
v toploti plamena je kri vzvalovala,
iz njenih valov pa nov človek je vstal.*

*Veselo nam sveti jutranja zarja,
v veselem brnenju že pesem pojo,
saj delu v slavo po ljudski nam volji,
kot reka mogočna brezhibno teko.*

*Veselo nam sveti jutranja zarja,
ko dela nas kliče prijazen pozdrav,
od nas pa se radosten dan poslavlja,
ko sonce zahaja sredi gorskih višav.*

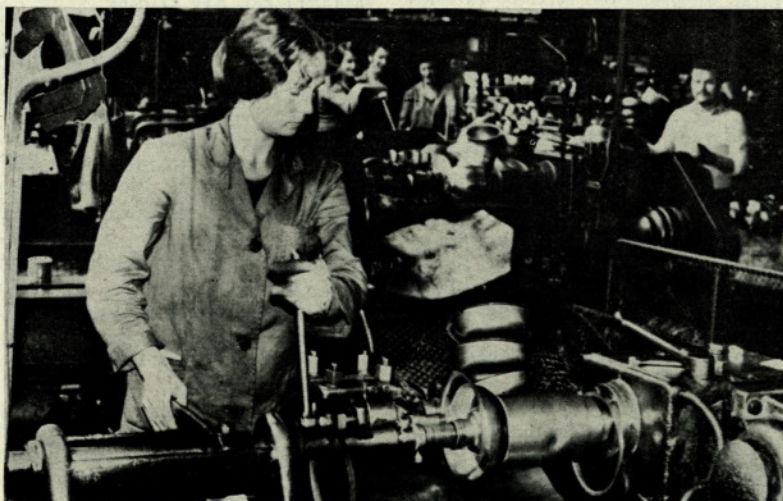
Našo himno so sprejeli na enem od zborovanj emajlirci cele Jugoslavije in se glasi v prevodu takole:

*Mi hrabro i čvrsto podigli smo glavu,
u borbi i štrajku je tekao naš znoj.
Nad nama je zvezda crvena blestela,
i svetlošću sreće obsjala boj.*

*Ta zvezda je nas emajlirce bodrila,
u srcima našim je bio njen zov,
u njenome ognju su rasla nam krila,
iz krvi je vrele nastao nov svet.*

*Mašine nam naše sad pesmom slobode,
neumorno nam bruje i prastari san,
pod zastavom rada i narodne volje,
ustvaren će biti, svanjivanja taj dan.*

*Pozdravlja nas radosno zora i mami,
zvuk naših mašina u fabrički hol.
Kad dođe kraj dana, u prijatnoj tami,
od pesme se naše prolama sav dol.*

Naše delavke opravljajo tudi najzahtevnejša opravila — Nada Krivec iz surovinskega oddelka

Celjska leva znana po vsem svetu

Posodo izvažamo v več kot petindvajset držav

Ko smo se pred več kot tridesetimi leti tam za madžarsko mejo v osnovni šoli učili o Celju, učitelj ni pozabil povedati, da v tem mestu izdelujejo emajlirano posodo, ki jo imamo v vsaki kuhinji. Tudi kasneje, ko sem na novinarskih potovanjih po državi kje povedal, da prihajam iz Celja, se je pokazalo, da so sogovorniki naše mesto poznali predvsem po dvojem: po tovarni emajlirane posode in po atletiki. No, celjska atletika je svojega nekdanjega blišča že precej izgubila, sloves tovarne EMO pa je ostal.

Seveda bi bili preskromni, če bi dejali, da je celjska proizvodnja emajlirane posode znana samo znotraj državnih meja. Te meje so namreč celjski proizvajalci prekoračili že kmalu po ustanovitvi tovarne. Po pisanih virih je znano, da že leta 1910 meje tedanje avstroogrske monarhije, ki je bila razmeroma velika država, za prodajo celjske posode niso zadoščale. S pomembno količinsko proizvodnjo in še zlasti s kakovostjo, so se delavci celjske tovarne emajlirane posode, ki je bila takrat v rokah tujega kapitalista A. Westna, kaj hitro uveljavili v številnih državah.

Prva svetovna vojna je prodajo na tuje omejila, znaten del proizvodnih zmogljivosti pa so preusmerili tudi za vojaške potrebe. Toda kmalu po koncu vojne in ustanovitvi nove domovine — Jugoslavije (tedaj kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev), so celjsko emajlirano posodo kmalu znova prodajali v številne države Evrope in na druge kontinente. V tistih časih je bila celjska tovarna emajlirane posode tudi ena največjih industrijskih podjetij v Sloveniji in državi.

Okupacija v času druge svetovne vojne je znova zavrla in deloma tudi preusmerila proizvodni program. Zamrl je tudi izvoz v druge dežele. Toda po osvoboditvi, ko so proizvodnjo emajlirane posode in drugih izdelkov obnovili v pogojih novih družbenih odnosov, družbene lastnine proizvajalnih sredstev, je znova vzcvetela tudi celjska industrija emajlirane posode. Sprva so resda morali večji del izdelkov nameniti za zadovoljevanje potreb hudo porušene in opustošene domovine, vendar so se Celjani kaj kmalu s svojo emajlirano posodo pojavili tudi na svetovnem tržišču.

Zapisi iz tovarniške kronike povedo, da so že leta 1947 iz Celja izvozili v tujino 181 ton posode. Tudi v nekaj naslednjih letih je bil izvoz še razmeroma skromen (leta 1950 je znašal 231 ton). Toda že sredi petdesetih let, ko je po uveljavitvi samoupravljanja prišlo do hitrejšega gospodarskega razvoja nasploh, se je celjska posoda že v mnogo večjih količinah pojavljala na tržišču drugih dežel.

Izvoz je v naslednjem obdobju potekal takole:

Leto	Izvoz posode v tonah
1955	1.070
1960	1.086
1965	1.860
1970	2.624
1973	2.814
1975	1.814
1978	1.990

Podatke smo prikazali v tonah, ker so bolj primerljivi, kakor v dinarjih ali tujih valutah. Vrednost denarja se je namreč v tem obdobju tako doma kakor v tujini precej spreminjala. Za zadnja leta sicer tudi tone niso več pravi kazalec, ker se je v tem obdobju EMO pojavil na tujih trgih tudi z dražjo in težjo posodo.

Razen tega se je v zadnjih petih letih EMO uveljavil na tujih tržiščih še z drugo pomembno postavko — izvozom kontejnerjev. Ob znanih težavah je šlo sprva le za nekaj sto teh kovinskih zabojev za prevoz blaga, zadnja leta pa se izvoz kontejnerjev že giblje okrog številke dva tisoč. Kupci kontejnerjev so iz ZR Nemčije in Združenih držav Amerike, pri čemer prvi sami dobavljajo reprodukcijski material, drugi pa so zadovoljni z našim. Kateri posel je boljši, je težko reči, ker ima vsak svoje prednosti. Prvi namreč ne zahteva angažiranja domačih obratnih sredstev in gre le za plačilo dela, v ameriškem primeru pa prodaja-

mo tudi domače surovine. Riziko je pri tem za proizvajalca gotovo večji, ker se pač pri nas cene reprodukcijskega materiala strmo dvigajo.

Da bi dobili popolnejšo sliko o naraščanju dejanske izvozne dejavnosti, smo za zadnje desetletje zbrali tudi podatke o vrednosti izvoza EMO v dolarjih. Podatki so naslednji:

Leto	Izvoz v dolarjih
1970	1,8 milijona
1975	4,1 milijona
1978	8,8 milijona

Vrednost izvoza EMO je bila torej lani skoraj petkrat večja kot leta 1970, ko kontejnerjev še nismo izdelovali in ko tudi z dražjo (boljšo) posodo še nismo prišli na trg.

Emajlirano posodo iz Celja prodajajo dandanes že v več kot petindvajsetih državah sveta. Najpomembnejši kupci so Italija, Sirija, Avstrija, Zahodna Nemčija, Velika Britanija in Združene države Amerike. Večina teh dežel se zanima za dražjo težko posodo, Italija kupuje pretežno dražjo, Sirija pa star kipec čajnikov in kotličkov za vodo.

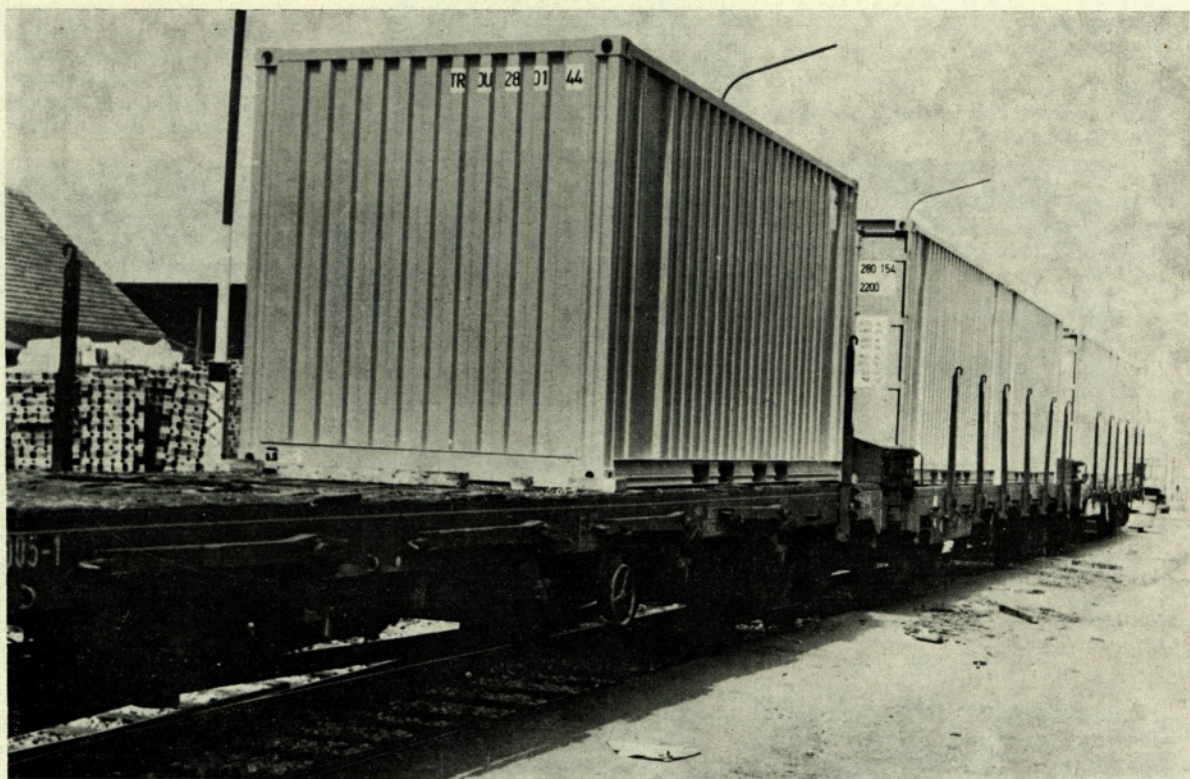
Seznamu glavnih kupcev se pridružuje še cela vrsta drugih držav, kjer je posoda z zaščitnim znakom dveh levov že tudi dolgo znana. Med njimi so mnoge dežele neuvrščene sveta kakor Libija, Kenija, Liberija, Kuvajt, Egipt in drugi. Tolikšno število dežel seveda pomeni tudi veliko

različnih želja in okusov glede kakovosti, oblike, barve in dekoracije, čemur morajo proizvajalci slediti. To ni vedno lahko in enostavno, toda sloves, da lahko v EMO zadovoljijo različne okuse, je vsekakor treba ohraniti in za ta namen se izplača kak napor več.

EMO pa se v svetu ne pojavlja le s posodo in kontejnerji, pač pa v novejšem času prihajajo v poštev še drugi izdelki. V Nemčiji se npr. vse bolj zanimajo za celjske trajno žarne peči, po čemer lahko sklepamo, da se tudi tam znova bolj zanimajo za ogrevanje s premogom. Prve stike navezujejo predstavniki EMO že tudi s Kitajsko, ki je lahko pomembno novo tržišče, med drugim tudi za klimatizerje.

Visoko lansko raven izvoza bomo — kot kaže — v EMO uspeli ohraniti tudi letos. V prvih sedmih mesecih, torej do konca julija, je namreč izkupiček za izvoženo blago že presegel pet milijonov dolarjev. EMO proda na tuje 15 do 20 odstotkov vrednosti proizvodnje vseh temeljnih organizacij. Pričakujemo lahko, da bo ta delež v prihodnje še večji.

Dva celjska leva iz EMO sta torej trdoživa in uživata sloves daleč čez meje domovine. To nenehno srečavanje in soočanje s konkurenčnimi proizvajalci delavce iz EMO tudi vzpodbuja k nadaljnjemu napredku in iskanju boljših rešitev in boljše kakovosti. To je tudi gospodarska nuja, saj je znano, da kdor ne sledi razvoju, tudi nima perspektive.

Transport kontejnerjev

Ali se še spominjate?

Pomembnejši zgodovinski dogodki

Teško je v kratkem prikazati vse dogodke, ki so vezani na razvoj EMO. Zato bomo v kratkem kronološkem pregledu prikazali važnejše dogodke v dveh delih. Od ustanovitve do leta 1950 in od leta 1950 do danes.

*

Tovarna je bila ustanovljena dne 8. 10. 1894. Ta dan je začelo delati prvih deset delavcev in zato se smatra kot prvi dan obratovanja.

*

Leta 1896 je bila v tovarni prva stavka. Ta stavka je bila v februarju. Delavci so stavkali zaradi tako nizkih mezd, da so bili lačni saj niso zaslužili niti za hrano. Stavka ni uspela. Bila je spontana in neorganizirana. Delavci so bili odpuščeni. Na delo so bili sprejeti drugi.

*

Leta 1896 so začeli v tovarni izdelovati surovo posodo. To so prej uvažali in jo le emajlirali. Takrat je začel obratovati v malem sedanji surovinski obrat. Izdelke so začeli izvažati v Rusijo kjer so imeli svoje skladišče.

*

Leta 1907 je bil zgrajen najstarejši del oblikovalnice, izdelovalnice ročajev, kleparski oddelk ter skladišče gotove posode. Razumljivo je, da sedaj ti objekti izgledajo drugače kot takrat ker so bili večkrat preurejeni zlasti po osvoboditvi.

*

Izvoz se je začel leta 1910 najprej na Bližnji Vzhod in v balkanske države. Od tedaj je izvoz stalno naraščal. Vendar lahko smatramo začetek izvoza leta 1896, ko so začeli izvažati izdelke v Rusijo.

*

Ker se je tovarna vedno bolj širila so leta 1913 zgradili skladišče gotove posode.

*

Do leta 1914 so izdelovali samo emajlirano posodo, to leto pa so začeli izdelovati še brušeno in pocinkano posodo.

*

Leta 1923 so zgradili plinski generator. Tega smo lansko leto ob prehodu na zunanjo plinsko energijo podrli prej pa smo ga slikali in sliko objavili v Emajlircu. To leto se je močno povečal izvoz v Grčijo, Bolgarijo in Turčijo.

*

Zanimvo je leto 1924. Takrat so začeli izdelovati pokositrano posodo, radiatorje za centralno kurjavo in razne higienske in sanitarne izdelke.

*

Leta 1926 je bila izvršena modernizacija tovarne. Vsi obrati so bili močno razširjeni. Nastala je nova emajlirnica. Leto pozneje pa so zgradili lakirnico, sušilnico in nakladalno halo.

V letih 1929 in 1930 so bili zgrajeni naslednji objekti: lužilnica, pocinkovalnica, osrednja skladišče, skladišče pločevine, mehanična delavnica in vile na Pokopališki cesti pod Golovcem, sedanjí številki 2 in 4, prej 11 in 12.

*

V letih od 1932 do 1938 je tovarna dosegla največjo predvojno zmogljivost in to okoli 20.000 kg emajlirane posode na dan. Povprečno število zaposlenih je bilo takrat okoli 2000 delavcev in delavk.

*

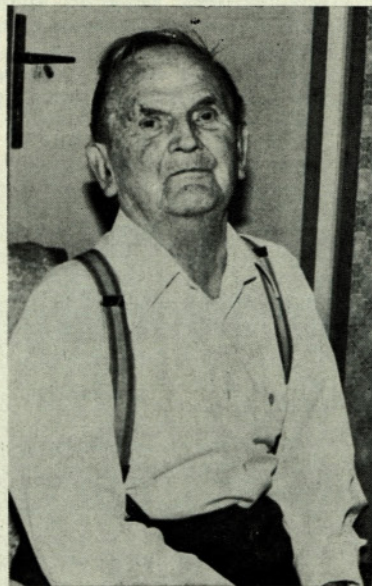
V letu 1941 so zgradili skladišče emajlnih surovin, izdelovalnico kotlov in skladišče gotovih izdelkov.

*

V letih okupacije od 1941 do 1945 je tovarna izdelovala razne predmete za vojaške namene, vendar se civilna proizvodnja v tem času ni zmanjšala.

*

Dne 10. maja 1945 je ob navzočnosti člana občinskega ljudskega odbora Celje ing. Janka Struklja, člana okrožnega odbora OF dr. Stefana Sobe, dotedanjega vodje tovarne ing. Maksa Westna ter ing. Riharda Pompeta prevzela tovarno v upravo komisija za upravo narodne imovine v Celju.

Tov. Franc ŠKOBERNE, rojen 15. 7. 1891, najstarejši še živi upokojenec našega podjetja. Začel je delati leta 1909 in je bil zaposlen v EMO do leta 1953, v surovinskem obratu pri prešah. O svojem delu še danes rad pripoveduje in ima zelo dober spomin. Iz Emajlirca spremlja delo podjetja tako, da je vedno na tekočem. Vesel je in pravi tudi, da je prav da imajo delavci danes več svobode kot takrat, ko je on delal in ko so se morali boriti za boljše življenjske pogoje delavca. Želi iz srca, da delovna organizacija EMO lepo napreduje in doseže še boljše in vidnejše uspehe.

Začasni upravnik je bil ing. Richard Pompe.

*

Po zmagi nad okupatorjem je tovarna redno začela obratovati dne 14. maja 1945. leta.

*

Spomladi leta 1948 je tovarna dobila svojo ekonomijo in sicer graščino Prešnik v Smartnem v Rožni dolini ter jo modernizirala in preuredila vse stavbe. Graščina je bila prijeten kraj za oddih delavcev, ki so bili izčrpani od težkega dela ali bolezni.

*

Leta 1948 je tovarna ustanovila industrijsko kovinarsko šolo. Ta šola je vzgojila mnogo strokovnih kadrov, med temi tudi emajlirske strokovne delavce za vso državo.

*

Dne 25. avgusta 1950 je bil izvoljen prv idelavski svet. V delavski svet je bilo izvoljenih 77 delavcev in 22 nameščencev. Delavski svet je izvolil upravni odbor v naslednjem sestavu: Albin Lesjak — predsednik ter člani Mirko Doberšek, Radenka Pandurov, Rajmund Pukl, Martin Polutnik, Franc Leskošek, Albina Drev, Franc Germačnik, Jejčič Emil, Zvonko Božič in Milan Zupaneč.

*

S ponosom se spominjamo obdobja od končane vojne do leta 1954. To je obdobje obnove zemlje, v katerem EMO odstopa svoje stroje, tehnično-tehnološko dokumentacijo, izdeluje orodja, prenaša lastne izkušnje na nove emajlirnice, tovarne gospodinj-ske opreme in precejšnji del kovinsko predelovalne industrije.

*

V obdobju od leta 1958 do 1962 je izvršena velika rekonstrukcija in modernizacija podjetja, ki je rezultirala podvojitve proizvodnje v naslednjih desetih letih.

*

Leta 1966 se je k EMO pripojil en del tovarne »Veselin Nikolič« iz Kruševca, ki se je specializiral za proizvodnjo kopalnih kadi. Dve leti kasneje se je pripojil »TOBI« Bistrica s svojim programom izdelkov za gospodinjstvo.

*

Na področju toplotne tehnike se pričinja obdobje razširitve proizvodnega programa z letom 1964. Osvojena je proizvodnja oljnih peči, trajnožarečih peči in popularnih emoterm radiatorjev. Istega leta je ustanovljen inštitut »Emajl« za znanstveno-raziskovalno delo na področju emajliranja.

*

Leta 1970 je zgrajena nova tovarna radiatorjev in leta 1973 tovarna kontejnerjev.

*

V zadnjih letih pa se zelo razvija proizvodnja energetskih naprav.

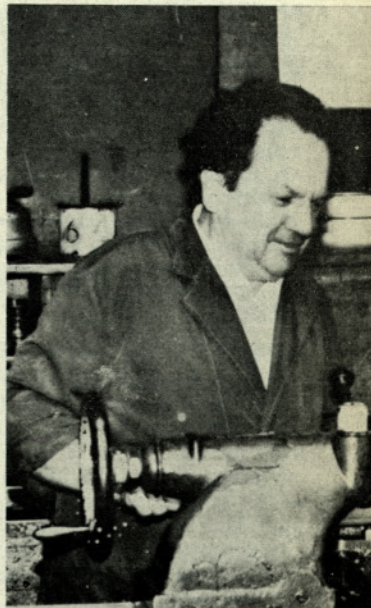
Tov. Konrad KONČAN — TOZD FRITE — topilnica, zaposlen v DO EMO od 10. 4. 1936.

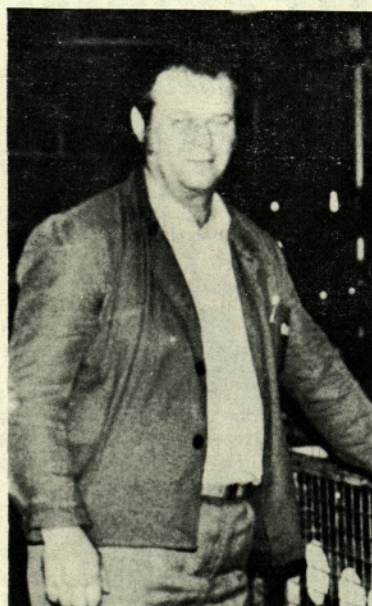
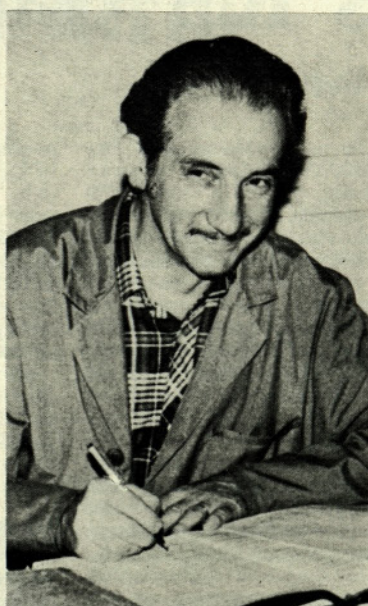
Delati je začel kot 14-letni fant, najprej v radiatorskem oddelku, nato dalj časa v pocinkovalnici.

S svojim delom, kot vesten in prizadeven delavec je po vojni kaj kmalu postal preddelavec, nato pa obratovodja topilnice. Ima rad red in disciplino. Želi, da bi med sodelavci bilo več medsebojnega razumevanja in boljši odnos dela in boljši odnos do podjetja. Tako bi vsi skupaj dosegali boljše uspehe za dobro vseh kot tudi za družbo samo.

Tov. Nandi MLAKAR — TOZD POSODA, kleparski oddelk, zaposlen v DO EMO od 14. 11. 1933.

Pri delu je vesten in priden. Ima rad red, disciplino in čistočo. Predvsem pa želi, da je med delavci tovarištvo, da si medsebojno pomagajo. Pravi, da takrat, ko je on začel delati, da je bilo drugače. Danes ima delavec vse pravice in se pri delu nepri-merno boljše počuti.

Tov. Karl RATAJC — TOZD POSODA, kleparski oddelek, zaposlen v EMO od 3. 9. 1937 dalje. Je priden in vester pri svojem delu. Želi si, da bi podjetje kot celota dobro gospodarilo in želi vsem skupaj boljši uspeh.

Tov. Olga PILKO — TOZD POSODA — emajlirnica, kot nalaškalka posode pri EKU 2. Je pridna in mirna delavka. Vesela je vsakega uspeha v TOZD POSODE kot tudi v podjetju.

Tov. Srečko GORENJAK — TOZD ORODJARNA — zaposlen od leta 1942. Je delavec vesele narave, pri svojem delu je vester in marljiv, vsakemu rad ustreže kot dober risar.

Tov. Drago SVET — TOZD POSODA — emajlirnica (žgalec), zaposlen od 10. 6. 1944. Dela kot skupinovodja pri EKU 2. Ima rad red in disciplino. Želi si, da bi njihov TOZD POSODA žel večje uspehe za dobro vseh.

Najlepša leta darovali EMU

Dolgoletni člani našega kolektiva

Tov. Zlatka JAGODIČ — TOZD POSODA — kleparski oddelek, zaposlena v EMO od 21. 9. 1946. leta. Ves čas v kleparskem oddelku kot varilka. Je pridna delavka. Njena želja se je uresničila z ukinitvijo močnega dela žensk in s pridobitvijo nove jedilnice.

Tov. Marija ŽNIDAR — TOZD POSODA — emajlirnica, zaposlena od 24. 4. 1947 v EMO. Je dolgoletna nanaškalka emajla. Je vestna pri svojem delu. Zadovoljna je s svojim delom in z vsemi pravicami, katere danes kot žena ima. Vesela je vsake napredne ideje in akcije, posebno te, da ženskam ni treba delati ponoči in pa tudi nove jedilnice.

Tov. Marica PERC — TOZD POSODA — emajlirnica. Zaposlena v EMO od leta 1944 kot robilka emajla. Je pridna in pri svojem delu izredno natančna. Vesela je, da je ukinjeno nočno delo žena. Prav tako je vesela nove jedilnice.

Tov. Poldi ŠKOFCA — TOZD ORODJARNA — zaposlen od 25. 2. 1943. S svojim pridnim delom je dokazal, da je sposoben tudi več, zaradi tega je postal mojster v orodjarni. Rad ima red, disciplino in čistočo. Vesel je vsakega uspeha v TOZD in v podjetju kot celoti.

Povezanost s KS Gaberje

Možnosti za sodelovanje je še veliko

Sodelovanje med krajevno skupnostjo Gaberje in tovarno Emo je že nekaj časa dokaj dobro, toda gotovo je, da še niso izkoriščene vse možnosti za še pristnejše sodelovanje. V to kratko oceno bi lahko strnili razgovor s predsednikom skupščine krajevnih skupnosti, kjer leži naša tovarna, Leopoldom Janom in dolgoletnim tajnikom Francem Smodišem. Na nedavnem razgovoru smo namreč poskušali s kar najrazličnejših strani osvetliti sodelovanje med Emom in krajevno skupnostjo, spregovorili pa smo seveda tudi o problemih krajevnih skupnosti. Jasno namreč je, da morajo te vezi postati močnejše, sodelovanje obojestransko.

Krajevna skupnost Gaberje leži v severovzhodnem delu Celja in sodi v tako imenovano industrijsko cono. Ima okoli 3.500 prebivalcev, med katerimi je precej starejših ljudi. Tu so namreč ostale starejše hiše, z njimi pa upokojenci ter starejši delavci. In morda je tudi ta starostna struktura kriva, da morda kdaj samoupravni in delegatski sistem ne stečeta tako, kot bi morala. To seveda ne pomeni, da ta razmerja niso zaživelja, vendar...

V tej industrijski krajevni skupnosti je več delovnih organizacij in tudi prvo sodelovanje med njimi in krajevno skupnostjo sega že leta nazaj. Vsaj v čas,

ko so delovne organizacije z darili in delavci pomagale pripraviti tombolo, da bi z denarjem zgradili otroški vrtec. Potem je bilo sodelovanje potrebno za urejanje komunalnih problemov, pa tudi pri reševanju težav na socialnem področju. Seveda je vse to reševanje problemov doseglo drugačno stopnjo v novjšem času, ko je na nove temelje bila postavljena tako sama krajevna skupnost, kot tudi bolj določena razmerja med njo in delovnimi organizacijami. Z razvojem delegatskega sistema se delegati delovnih organizacij seznanjajo s problemi krajevnih skupnosti, pa tudi delegati krajevnih skupnosti se udeležujejo sej v delovnih organizacijah ter tako spoznavajo njene probleme.

Seveda prihaja kljub sodelovanju še tudi do težav, ki jih je treba storno reševati. Ni namreč prave meje med industrijsko cono in stanovanjskim predelom, zaradi tega prihaja do motenj. Delovne organizacije sicer prisluhnejo težavam, vendar je rešitev često odvisna od denarja.

Kot pravijo na krajevni skupnosti, je sodelovanje z delovno organizacijo EMO dobro, ni pa še tako, kot bi moralo biti. Potrebno je doseči predvsem bolj pristne odnose. Da sodelovanje ne bo potekalo le prek dopisov. Mnogo bolje bi bilo, če bi se ob določenem problemu sestali

predstavniki krajevnih skupnosti in delovne organizacije na skupnem pogovoru. Tu bi se gotovo lažje in bolje pogovorili, vsak pa bi lahko tudi povedal, kaj lahko prispeva za razrešitev. Gotovo pa nikamor ne vodi politika, ko vsak želi delati po svoje. S tem se le trošijo moči in često tudi denar, učinek pa ni tak kot bi ga želeli.

In gotovo je, da bo skupnega dogovarjanja potrebnega še veliko. Tudi zato, ker je še veliko problemov, ki jih je treba rešiti. Pri tem ne gre le za reševanje

komunalnih problemov, ampak tudi za skupno načrtovanje, za reševanje stanovanjskih in socialnih problemov. Tu morata delovna organizacija in krajevna skupnost delati z roko v roki, če želimo doseči več kot doslej. Ne smemo gledati vsega le skozi dinar, čeprav je res, da krajevna skupnost pričakuje za reševanje nekaterih problemov tudi denar delovne organizacije s svojega območja. Toda prvenstveno je treba doseči poglobljeno samoupravno obliko dogovarjanja in reševanja problemov.

Ob tem je seveda naloga in obeh straneh: v krajevni skupnosti in delovni organizaciji. S skladnim delom je treba doseči prepletanje interesov ter resnično skupno skrb za razreševanje odprtih vprašanj.

Vsakdanji prizor po končanem delu

Velika pripravljenost

Med delavci za SLO in družbeno samozaščito

Pred nedavnim so bili snemalci ljubljanske televizije kar malo razburjeni, ko so jih delavci v enem izmed obratov začeli spraševati, kaj želijo snemati, kdo jim je dovolil, za koga snemajo in podobno. Čeprav so se snemalci jezili, pa lahko mi iz tega le izluščimo pozitiven zaključek. Da so namreč delavci pozorni na to, kaj se dogaja v njihovi delovni sredini. Da jim ni vseeno, kdo in kaj slika, kdo se sprehaja med obrati.

Ta in pa še precej drugih primerov kaže, da se med delavci že krepi varnostna in samozaščitna zavest. Vse bolj spoznavajo, da je delovna organizacija v njihovih rokah, zato jo morajo biti tudi pripravljene sami braniti in varovati.

— Pri nas nismo dosti naredili le v samem organizacijskem smislu, ampak tudi na vsebinskem področju, nam je dejal Emil Oštir, referent za SLO in DS. Pripravljamo namreč precej akcij, na katerih preverjamo usposobljenost naših enot, da se tako čimbolje pripravljamo za to, če bi kdaj to resnično potrebovali.

Kajti dobra pripravljenost je najboljši porok, da nas ne more nič presenetiti.

Naše enote so prav tako sodelovale na raznih proslavah in tekmovanjih. Izmed specializiranih enot naj posebej omenim gasilce. Pri teh je oddelek ženskih letos celo prejel pokal v trajno last in sicer na tekmovanju ob dnevu civilne zaščite.

Prav tako redno preverjamo naš kurirski sistem in rečem lahko, da resno in dobro dela.

— Kako pa je z opremo?

— Precej smo je že nabavili, v načrtu pa imamo še nakup ostale. Vzporedno z nakupom nove opreme pa seveda tudi usposabljammo pripadnike, ki bodo s to novo opremo delali. Kajti nova oprema bo le v rokah ustrežnih članov pomenila tisto, kar od nje pričakujemo.

— Po TOZD že imate organizirane enote narodne zaščite. Imate že tudi organiziran sistem stalnega zavarovanja objektov?

— Stalnega zavarovanja še nimamo. Bomo ga pa uvedli v

dneh, ko sicer delavci v tovarni ne delajo. Uspešno smo to že preizkusili za 1. maj, ko smo opravili kontrolo vratarske službe in patrolne obhode članov narodne zaščite.

— Kako delavci sprejemajo to aktivnost na področju SLO in DS?

— Dobro. Nimamo primerov, da bi odklanjali sodelovanje. Lahko rečem, da se določenih nalog lotevajo resno, s polno odgovornostjo. Očitno jim že prihaja v zavest potreba po tovrstni aktivnosti, ki ima gotovo zelo pomembno vlogo. Naj omenim, da delavci že tudi sami opozarjajo na posamezne nepravilnosti, na tujce, če pridejo v delovno organizacijo, če kdo želi kaj slikati in podobno.

— So seznanjeni tudi z obrambnim načrtom?

— V glavnem so s tem vsi seznanjeni.

— Kako pa se pripravljate na septembrsko akcijo »Nič nas ne sme presenetiti«?

— Takrat bomo imeli popolno mobilizacijo vseh enot. Naši člani pa ne bodo sodelovali le v EMO, ampak tudi v okviru krajevnih skupnosti, ko bo vaja tam. Celotna akcija je zasnovana tako, da bomo lahko resnično preizkusili vse strukture na področju obrambe in zaščite. Prepričan sem, da so naše enote tako dobro usposobljene, da bodo akcijo zadovoljivo izvedle. Da bodo zavarovale ljudi in imetje ter s tem dokazale, da se lahko nanje zanesemo tudi v primeru morebitne resnične potrebe.

*Izkoristimo
smotrno naš
delovni čas*

Zaznaven kulturni utrip

Jedro kulturnih animatorjev se širi

Kljub temu, da je EMO velika tovarna, v kateri je zaposleno več tisoč ljudi z različnimi željami in interesi, je bilo doslej v njej zaslediti zelo malo kulturnega utripa. Nekaj posameznikov si je resda prizadevalo, da bi delavce zainteresirali za širša kulturna dogajanja, a uspehov kaj dosti ni bilo videti. Je temu krivo dejstvo, da je struktura zaposlenih raznolika in da je med delavci EMO veliko vozačev?

Kakršenkoli je že odgovor, dejstvo je, da je bilo v EMO doslej vse premalo storjenega za to, da bi tudi kultura zaživela med delavci v vsej svoji razsežnosti. Brez dvoma se posamezni delavci zanimajo za to ali ono področje kulture, da se odzivajo kulturnim prireditvam, da čutijo določene interese do te dejavnosti. Toda za organizirano kulturno dejavnost so v EMO vse premalo storili. Največkrat se je tudi delo tistih nekaj prizadevnih kulturnih animatorjev nanašalo zgolj na razdeljevanje kart za posamezne zabavne prireditve, morda še za gledališke predstave ali premiere ob Tednu domačega filma. In tudi ob tem se je pogostokrat zgodilo, da so karte ostajale...

A vse kaže, da v zadnjem času zanimanje za kulturo v EMO raste. Nedvomno je to posledica dejstva, da se počasi, a vztrajno širi krog ljudi, ki se kot ljubitelji ubadajo s kulturnimi delom in ki ljubezen do te dejavnosti znajo širiti med sodelavci. V EMO tako nastaja je-

dro kulturnih animatorjev, ki želijo v bodoče zapolniti vrzeli na tem področju in začeti z organiziranim kulturnim delom. Pogoji za to so sedaj dani, zatrjujejo prav ti ljubitelji kulturne dejavnosti, saj bi lahko v prostorih nove jedilnice pripravili tu in tam katero od razstav, pa kakšno predstavo in še kaj. Verjetno pa bodo morali malce pobezati tudi pri mladincih, ki jih v EMO ne manjka in ki bi lahko pod budnim očesom mentorja marsikaj naredili.

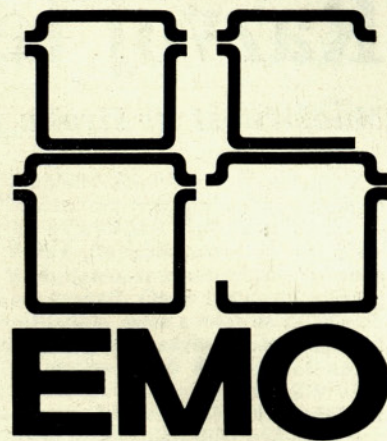
In kaj pravijo kulturni animatorji sami?

Raiko GREGORC, kulturni animator in dolgoletni spodbujevalec kulturnega utripa v EMO: »V zadnjem času opažamo, da se je zanimanje za kulturno dejavnost med

delavci razmahnilo. Verjetno je to posledica dejstva, da nastaja v naši delovni sredini jedro aktivnih kulturnih animatorjev, ki želijo kulturno delo v EMO organizirati in razmahniti.«

Vlado ČUVAN, kulturni animator in udeleženec seminarja ČDK: »Moram reči, da mi je prav seminar Človek, delo, kultura dal veliko teoretičnih osnov za delo na kulturnem polju in odprl tudi marsikatero pot za praktično delo. Kljub temu pa ostaja na nas, animatorjih, da poiščemo poti za organiziranje kulturnega življenja v tovarni. Upam, da nam bo to uspelo.«

Nada KRIVEC, kulturna animatorka v TOZD Posoda: »Kljub temu, da smo doslej pogosto ugotavljali, da med našimi delavci ni ve-

likega zanimanja za kulturo, posebej pa za kulturne prireditve, sem prepričana, da sleherni delavec nosi v sebi določen interes za kulturne dobrine. Le poizkusiti moramo ta interes, ga organizirati in uspehi bodo tu!«

Pihalni orkester - ponos EMO

Godbeniki imajo 80 do 90 nastopov letno

Marsikoga je gotovo zbudilo v oči, da v zapisu o kulturni dejavnosti v EMO nismo omenjali Pihalnega orkestra. Pa smo to storili čisto namenoma, saj si godbeniki brez dvoma zaslužijo večjo pozornost, ki so si jo izborili z dolgoletnim in prizadevnim delom.

Pihalni orkester, ki ga mnogi imenujejo kar Godba na pihala, so v EMO ustanovili že leta 1946. Vse odtlej deluje orkester nepretrgoma, se izpopolnjuje, pomlajuje in kar je najpomembnejše — kvalitetno raste. V času njegovega delovanja je Pihalni orkester vodilo že šest dirigentov, sedaj pa ga vodi dirigent Franc Zupanc. Trenutno šteje orkester trideset godbenikov, med njimi pa so štirje člani, ki so pri

godbi že od vsega začetka. To so Martin Zagožen, Jože Podlinšek, Evgen Milanec in Ivan Zagožen. Najmlajši godbenik pa je Dejan Podgoršek, ki je še osnovnošolec.

Kljub temu, da je pihalni orkester takorekoč tovarniški, pa segajo njegovi nastopi širom celjskega območja. Tako so izračunali, da imajo godbeniki letno od 80 do 90 različnih koncertov in drugih nastopov, kar je brez dvoma lepa številka. Posebej pa so člani godbe ponosni, da so že štiri leta zapored sodelovali tudi na vseslovenski reviji pevcev in godbenikov v Stični na Dolenjskem. Radi se tudi pohvalijo, da jim v tovarni ne delajo težav zaradi nastopov, da njihovo dejavnost tudi finančno spodbujajo in da so ponosni nanje.

Težava pa je v tem, da nimajo ustreznega prostora, v katerem bi lahko nemoteno vadili. Saj jim društvo Svoboda v Gaberju resda nudi gostoljubno streho, toda prostor je za vadbo vse prej kot primeren. Zato se že nekaj časa pogovarjajo, da bi v okviru EMO našli rešitev, ki bi premostila prostorske težave Pihalnega orkestra.

V tem času se godbeniki temeljito pripravljajo na proslavo ob 85-letnici tovarne EMO. Ob tej priložnosti bodo izvajali tudi poseben spored, ki bo predstavil tudi nekaj sodobnejših glasbenih del. Do konca leta pa jih čaka še več drugih nastopov. Med drugimi tudi promadni koncert, ki ga bodo izvedli v organizaciji celjskega Turističnega društva na Hudinji.

*Dopisujte
v naše glasilo*

Usmerjeno izobraževanje

V razpravi je osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju, o katerem naj bi po mnenju sindikatov razpravljali cel kolektiv tako pri nas kot tudi v drugih delovnih organizacijah. Ta osnutek je izredno važen dokument, s katerim se pripravlja reforma šolstva.

Čeprav je osnutek zakona z nekaterih vidikov še nedodelan, je javna razprava tista, ki daje možnosti za dosledno konkretizacijo vseh postavk. Zato je v pripravi in sprejemanju zakona nadvse pomembna. Sestojala naj bi se iz dajanja konkretnih pripomb na eni strani ter iz ustvarjanja ustreznih možnosti za celovito preobrazbo vzgojnoizobraževalnega procesa na drugi. Povezana z analizami kadrovskega stanja, z raziskavami položaja v kadrovskih službah ter s planiranjem izobraževanja mora seči v vse sredine.

Pihalni orkester EMO — Celje

Razvoj tehniške kulture

Množičnost in široka dejavnost Ljudske tehnike

V malokateri slovenski delovni organizaciji so na povojno parolo — tehnično kulturo ljudstvu — tako resno in hitro reagirali, kakor prav v celjski tovarni emajlirane posode, današnji EMO. Zavest, da dežela, ki se loteva hitre industrializacije, potrebuje kar največ tehnično razgledanih delavcev, se je prav v EMO hitro utrdila in dobila vse več somišljenikov, ki so se pred več kot tridesetimi leti (1948) že organizirali v klubu Ljudske tehnike. Ta se je že leta 1950 preimenoval v Društvo ljudske tehnike tovarne emajlirane posode.

Dejavnost društva je ves ta čas doživljala večje in manjše vzpone, v posameznih kroških in klubih občasno beležila tudi zastoje, vendar pa je društvo kot celota ves čas svojega obstoja izredno trdoživno. Dovolj je, če povemo, da šteje danes društvo čez tisoč članov in da je vsak četrti delavec EMO član Ljudske tehnike. Razveseljiv je tudi podatek, da približno polovico članstva sestavljajo delavke in mladinci.

Kratek sprehod v preteklost

Na pobudo novoustanovljenega okrajnega odbora Ljudske tehnike so v tovarni emajlirane posode že leta 1947 sestavili skupino poklicnih kovinarjev. Ta skupina je ob nedeljah in praznikih (sobote so bile običajni delovni dan) v med narodnoosvobodilno vojno opustošenih krajih, zlasti na Kozjanskem in v Gornji Savinjski dolini popravljala vaščanom kmečko orodje, stroje in drugo. Te akcije so imele tudi pomembno politično obeležje, saj je šlo za utrjevanje novih družbenih odnosov.

Ko so se leta 1948 že organizirali v klub Ljudske tehnike, so svojo dejavnost organizirali zlasti v interesnih dejavnostih, in sicer v kroških in klubih. Njih število je sčasoma narastlo, večalo pa se je tudi število članov. Društvo Ljudske tovarne emajlirane posode je kmalu postalo eno najbolj delovnih tovrstnih društev v Sloveniji in Jugoslaviji.

V tistem prvem povojnem obdobju se nam je zdelo še povsem normalno, da če neko podjetje, ustanova, bolnišnica ali šola potrebuje kakšen stroj ali napravo, ki je industrija ne izdeluje, za uvoz pa nima deviz, potem se je treba obrniti na društvo ljudske tehnike in tovarni emajlirane posode. Po deželi je šel glas, da tam lahko izdelajo prav vse — od igle do lokomotive — kakor je ob neki priložnosti na pol v šali dejal Franc Leskošek-LUKA, ki je bil od nekdaj zelo ponosen na to svojo tovarno.

V tem je bilo dosti resnice, saj je ljudska tehnika iz tovarne emajlirane posode pomagala opremiti dosti šolskih delavnic za tehnični pouk (tudi za veterinarsko fakulteto v Zagrebu in Sarajevu). Opremljali so fotolaboratorije, izdelali odrske reflektorje za gledališče, iz-

redno pomemben delež pa so imeli tudi pri opremljanju bolnišnic. Izdelovali so kompletne kirurške sterilizatorje, operacijske mize, prevozne in vrtljive bolniške postelje, bolniške vozičke, sanitarno posodo in še dosti drugega.

Prednost so seveda dajali domači delovni organizaciji, za katero so v vseh 30 letih izdelali dosti naprav in strojev, ki so predstavljali velik delež k modernizaciji in razvoju. Naj iz dolgega seznama navedemo samo nekaj primerov prototipov: mline za mletje frit, oblikovalno klop, krmilno glavo za 900-tonsko stiskalnico, ploskovni brusilni stroj, rezkalni stroj za zobnike, razne robilne stroje, kotel za pocinkanje, avtomate za brušenje posode, nekatere naprave za proizvodnjo radiatorjev in kotlov, nosilne stroje za emajliranje itd. Svoji delovni organizaciji so člani Društva ljudske tehnike pomagali tudi z nekaterimi elaborati in študijami. (Za industrijsko vodo, radiatorjsko progno.)

Med novejšje izdelke sodi tudi stroj za kolutno varjenje avto koles, tehnologijo etažnih radiatorjev in drugo. Tovarna je osvojila tudi več kot sto predlogov racionalizacij in izboljšav, ki so jih predložili člani društva.

S svojimi izdelki je društvo Ljudske tehnike pomagalo tudi mnogim

drugim podjetjem v državi. Predstavniki društva bi lahko naštel vsaj petdeset podjetij, ki še danes uporabljajo naprave, ki so jih izdelali člani društva.

Interesne dejavnosti

Medtem ko smo doslej govorili le o proizvodni (prototipni dejavnosti), ne smemo pozabiti, da društvo dosti skrbi posveča tudi interesni dejavnosti svojih članov. Najmočnejši je pri tem avto moto klub, ki med drugim pripravlja kandidate za vozniške izpite, občasno pregleduje brezhibnost dvokoles, vzgaja mlade prometnike-pionirje, se udeležuje tekmovanj itd.

Številčno je zelo močan gospodinjski krožek, kjer dobijo žene in dekleta dopolnilno znanje in kuharske umetnosti (svoje znanje dokazujejo pri raznih prireditvah). Foto kino klub tudi sodi med starejše dejavnosti in je vzgojil že dosti fotoamaterjev in snemalcev amaterskih filmov. Snema tudi za potrebe podjetja. Pravijo, da bo še letos posnel tudi film o EMO. Radio klub združuje vnete radioamaterje, ki sodelujejo v mnogih akcijah. Fantje iz kluba podvodne dejavnosti pa so često dobrodošli pri reševalnih in drugih akcijah. Aktiven je tudi modelarski klub, ki pretežno združuje pionirje, otroke delavcev

EMO. Na zadnjem državnem prvenstvu so ti nadebudni zasedli tretje mesto. Ukvarjajo se s prosto letječimi jadralnimi modeli, penjači, gumenjaki, vezanimi akrobatskimi modeli, radijsko vodenimi in jadralnimi modeli.

Pomembna izobraževalna vloga

V času svojega obstoja je društvo ljudske tehnike EMO priredilo že okrog 380 različnih tečajev, ki se jih je udeležilo več kot 6.000 slušateljev. Večji del tečajev so klubi in kroški pripravili za interesne dejavnosti svojih članov, okrog 70 tečajev pa tudi za strokovno usposabljanje delavcev za potrebe delovne organizacije. Posebej so organizirali tečaje še za učitelje tehničnega pouka na solah, za gimnazijce, mlade prometnike in kolesarje.

Doslej je društvo organiziralo že tudi okrog 190 raznih strokovnih predavanj, ki se jih je udeležilo približno 7.000 poslušalcev.

Na več kot 350 poučnih izletih po domovini in tujini so popeljali nad 10.000 oseb.

Kljub tem upoštevanja vrednim številkam tajnik društva Ferdo Jeršič še ni čisto zadovoljen in meni, da bi društvo najbrž lahko še več storilo za strokovno izopolnjevanje svojih članov. To že zlasti zategadelj, ker ima potrebna sredstva.

Uspešen spopad z ekologijo

Dolgoletno prizadevanje dalo prve rezultate

Tovarna EMO spada med tiste redke celjske organizacije, ki zelo uspešno urejajo problematiko onesnaževanja. Začetek ekološke bitke sega desetletje nazaj, ko so odpravili stare kotlarne na premog in zgradili novo kotlarno na mazut, ki pa ga bo predvidoma oktobra zamenjal zemeljski plin. Že takrat so se namreč z dobaviteljem opreme (Industrijski biro Ljubljana) dogovorili o takšni možnosti. Krona vseh prizadevanj je seveda čistilna naprava, ki je pričela poskusno obratovati 15. januarja letos in ki je stala nekaj nad 15 milijonov din.

V tovarni EMO so se tako lotili onesnaževanja zemljišč, vode in zraka. S tem, ko so lani odpravili tri generatorje, so rešili problem, ki ga je povzročal katrian in tega zdaj čistilna naprava oblikuje v trden odpadek, ki ga po navodilih in pod nadzorstvom zavoda za socialno medicino dela odvažajo v Bukovžlak.

Čiščenje odplak še ni dokončno, saj menijo, da bo treba sistem, vključno ureditev delovnih pogojev, še dopolniti, vendar je

v sedanji fazi učinek vsaj 90 odstoten. Gre dejansko za nevtralizacijo (kemično in mehanično čiščenje) odpadnih vod iz lužilnice posode, pocinkovalnic in alu lužilnice, za kar uporabljajo apnenno mleko. Analize so pokazale, da je v očiščenih odplakah manj kot 1 mg železa na liter vode, kislost pa dosega 8—8,5 Ph, kar je povsem v okviru normalnih standardov. Po nevtralizaciji dobijo železove in cinkove hidrokside, ki izpadejo kot oborina, medtem ko v vsedalniku ločijo mulj, iz katerega dobijo čisti filtrat, in čisto vodo, ki odteka v Hudinjo. V čistilno napravo priteče 30 kubičkov kislih odplak na uro (v tozdu kontejnerji imajo, na primer, 60 kubičkov odpadne solne kisline mesečno), te pa vsebujejo od 1500 do 3000 in pri odpadnih kislinah celo do 8000 mg železa v litru. Pri čistilni napravi je zaposlen le en delavec, kar je pre malo, sicer pa je v njej vgrajena avtomatika, ki sproži alarm v primeru kakšne okvare. To se še ni zgodilo, obratovanje naprave je dokaj zanesljivo, in kar je morda posebej zanimivo — stane 650 ti-

soč din mesečno ali 7,8 milijonov din letno, kar je seveda strošek, ki ga tovarna ne more v kalkulirati v cene svojih izdelkov.

Pomembne uspehe so prav tako dosegli pri čiščenju zraka, k čemur je pripomogla že omenjena ukinitvev kotlarne oziroma uvedba zemeljskega plina. S tem bo namreč odpadlo onesnaževanje z žveplovim dioksidom. Tudi v topilnici frit so preuredili štiri peči, druge štiri pa še bodo, tako da bodo nafto zamenjali z zemeljskim plinom. Podoben ukrep je predviden v tozdu kontejner. Pač pa še niso rešili problema dimnih plinov v proizvodnem procesu pri fritih (fluorove spojine, silikofluoridi itd.), zato so v Uradnem listu objavili razpis za ponudnike. S projekti se je oglasilo devet tujih in domačih firm, od katerih jih je pet ostalo v konkurenci. Gre namreč za rešitev tehničnih in tehnoloških problemov, ki so zelo zahtevni in zato v svetu še ni izdelanih postopkov. To je tudi razlog, da tovarna EMO zahtevala reference in prikaz obratovanja v praksi.

Ivan Stavbe

Je rojen Celjan, v EMO pa je od leta 1934 delal polnih 25 let. Njegovo ime je povezano s predvojnimi in povojnimi športnimi uspehi celjske občine, izredno prizadeven pa je bil tudi pri gradnjah športnih objektov tako v EMO in športnih društvih v Celju. Telovadbi in športu se je zapisal že leta 1920, ko je bil član SOKOLA Celje-Matica. Kasneje se je razvil v odličnega orodnega telovadca, atleta, smučarja in odbojkarja. Prva leta po osvoboditvi pa je nastopil v rokometu in košarki. V teh panogah je bil vselej v okrajni reprezentanci, v stari Jugoslaviji pa je uspehom nastopal tudi na vsesokolskih tekmovanjih v Pragi.

O svojih vtisih športnega udejstvovanja je med drugim pripovedoval: »Na športnih igriščih in telovadnicah kem preživel lepe čase. V predvojnem času smo se ukvarjali poleg telovadbe še s številnimi športi. Bili smo čisti amaterji, sami smo si nabavili opremo, skrbeli za popravilo orodja, izdelavo športnih rekvizitov, gradili pa smo tudi športna igrišča. Kot tekmovalec sem pričel za atletiko pri Olimpi, nadaljeval v ljubljanskem Primorju in zaključil v povojnem obdobju v AD KLADIVAR. V deseteroletju sem bil pred vojno enkrat drugi v Sloveniji. Drugo mesto sem zasedel v smučanju v klasičnih disciplinah na vsesokolskih tekmah v Bohinju, s Tkalcičem in Panto pa smo za barve Olimpa uspešno nastopili v smučarskem teku 50 km na Pohorju. Pri 50. letih življenja sem prenehal kot aktiven tekmovalec. Vseskozi sem imel izredno žilico pri opremljanju in gradnji športnih objektov. Za samskim domom v Delavski ulici smo zgradili prvo košarkarsko igrišče v celjski občini, dve igrišči za odbojko smo zgradili po vojni na Dečkovem posestvu nasproti EMO, eno igrišče za odbojko pod Golovcem pri stanovanjskih hišah EMO, kjer smo večkrat odigrali tudi odbojcarske turnirje med hišnimi sveti. Na bivšem igrišču Olimpma (stadion Boris Kidrič v Čretu), sem zgradil dve sauni. Za AD Kladivar pa udarniško napravil komplet zaprek za teke čez ovire, ki jih Celje dotlej še ni imelo. Tako mi je potekal čas v športnem udejstvovanju in v udarniškem delu, s katerim sem društvom prihranil dokajšnjo finančna sredstva. Izdelal sem tudi konstrukcijo za razsvetljava nogometnega igrišča Olimp, žal pa je ta material kasneje bil uporabljen za druge namene.«

Takšen je bil naš Ivan Stavbe, ki je celjskemu športu kot tekmovalec in graditelj športnih naprav in objektov žrtvoval ves svoj prosti čas.

Vili Čater

Rojen Gaberčan, zvesti delavec v kolektivu od leta 1930 in s petletno prekinitvijo ves čas do leta 1977, ko je bil upokojen. Bil je navdušen in vrhunski nogometaš, ki je s svojimi igrami navduševal širok krog nogometnih ljubiteljev. Leta 1928 je bil kot mlad fant na ustanovni skupščini Olimpa, ki je bila v privatnem stanovanju delavca EMO Janežiča v Kovinarski ulici.

Zaslужni športniki

Veliko so posvetili športu

Od tedaj naprej je bil aktiven nogometaš vse do leta 1956. Nastopal je na prvenstvenih tekmovanjih polnih 26 let. Že s 14-imi leti je igral za prvo moštvo Olimpa na igrišču, kjer je sedaj LIK Savinja, po osvoboditvi pa je večkrat nastopil v reprezentanci Slovenije. Bil je vselej v napadalni vrsti, kjer se je odlikoval s tehnično igro, imel pa je tudi veliko sposobnost pri doseganju golov. O svoji športni karieri je med drugim dejal: »Ne spominjam se koliko tekem sem igral za Olimp, po vojni pa nekaj let tudi za Kladivar. V stari Jugoslaviji ni bilo tekme, da ne bi dosegel kakšen gol. Družilo nas je tovarišтво in čisti amaterizem. Poleg treningov in tekem smo imeli tudi redne sestanke nasproti tovarne EMO v gostilni Kancel.«

Za športno udejstvovanje in tekmovanja ni bilo denarja. Večino opreme si je nabavil vsak sam, pa tudi na bližnje tekme smo hodili peš in s kolesi. Pred vsako vadbo smo opravljali dela na igrišču, ki je bilo pokrito z ogorki. Tako smo večkrat gradili igralno površino, porabil leš, kasneje smo gradili leseno ograjo pa še majhno tribuno. Najljubša tekma v spominu mojega 26-letnega igranja je kvalifikacijsko srečanje v Ljubljani, kjer smo nastopili proti Edinstvu in zmagali s 5:0. Na tej tekmi sem dal vseh pet golov. Prav zato mi je ta tekma ostala v najprijetnejšem spominu.«

Vili Čater pa je bil prva povojna leta tudi odlični rokometas Kladivarja, kjer je igral na mestu leve zveze. Bil je v ekipi, ki je na celjski Glaziji dosegla v polfinalu prvenstva Jugoslavije prvo mesto. Svojo športno pot je zaključil kot nogometni trener pri Olimpi, njegovem matičnem klubu.

Marica Ahtik

Dolgoletna delavka v DO EMO je že z enajstimi leti postala članica telovadnega društva SOKOL, ki mu je ostala zvesta v Partizanu Gaberje vse do današnjih dni. Pred vojno je bila navdušena telovadka, po osvoboditvi pa je bila tekmovalka na orodju, atletiki, aktivna vaditeljica pionirk, sedaj pa izredno marljiva v športni rekreaciji EMA. Kot vaditeljica Partizana Gaberje je dnevno preživela na telovadišču in telovadnici do štiri ure v skrbi pri organizacijskem in strokovnem delu. O svojem delu je takole pripovedovala: »Doma sem z Dolgega polja. Bila sem navdušena za telesno vzgojo in šport, za katelega sem žrtvovala ves svoj prosti čas. V EMO sem bila zaposlena na težkih delovnih mestih. Aktivnost pri telovadbi pa mi je dajala več fizične kondicije, spretnosti, refleksov in tako sem laže premagovala naporno fizično delo in se znašla pri poklicnem delu. Sedaj sem aktivna še v športni rekreaciji v podjetju, kjer sem vodja ženske ekipe v odbojki. Vodim treninge dveh skupin v tej igri in še rekreacijske vadbе za ženske EMO v hudijski telovadnici.«

Želela bi, da bi se v naše delo vključilo več ženske mladine v na-

ši delovni organizaciji, saj imamo zato vse pogoje in veliko pomoč podjetja.«

Marica Ahtik je bila v svojih mladih letih aktivna tekmovalka v vajah na orodju, atletiki, odbojki in namiznem tenisu in je še danes v svojih zrelih letih kot organizator in vaditeljica izredno prizadevena pri razvoju športne rekreacije.

Konrad Končan

V EMO je zaposlen že od leta 1936. Že leta 1928 je bil aktiven telovadec pri SOKOLU. Telovadno organizaciji je ostal zvest tudi v vsem povojnem obdobju, saj je v Partizanu Gaberje preživel dnevno najmanj po štiri ure, polnih 10 let pa je tudi bil predsednik tega društva. Že pred vojno je bil aktiven športnik pri mladincih Olimpma. Bil je tudi odlični igralec namiznega tenisa, ki mu je še danes zvest. Polnih 35 let je tudi vaditelj, kjer je pričel to pedagoško in strokovno delo s pionirji, mladinci, mlajšimi člani, danes pa vodi še skupino starejših članov. Bil je pobudnik tesnega sodelovanja EMA s Partizanom Gaberje in je v okviru društva vodil tudi posebno rekreacijsko vadbo za delavce EMA v tem društvu. V EMO je še organizator množičnega in kvalitetnega razvoja v namiznem tenisu. Polnih 13 let je bil tudi referent za šport v sindikatu EMO, kjer je opravljal to delo povsem amatersko. Za svoje delo v EMO, Partizanu Gaberje, Partizanu Slovenije, Občinski zvezi za telesno kulturo in telesno-kulturni skupnosti Celje je prejel več visokih priznanj kot Bloudkovo plaketo, občinska priznanja in plaketo Partizana Slovenije in Jugoslavije.

V namiznem tenisu je v trojki Jože Čoh, Slavko Leban in Konrad Končan bil dolga leta na okrajnih sindikalnih športnih igrah v zmagovalni ekipi.

Viki Vanovšek

Večletni prizadeveni delavec EMA, vrhunski kegljač in strelec, mednarodni sodnik in trener v kegljanju, v EMO pa prizadeveni referent za rekreacijo v TOZD POSODA.

Aktiven športnik je že od leta 1946 od ustanovitve kegljaškega kluba Celje, tekmovalec pa od leta 1948, polnih 31 let, kjer nastopa za barve Celja še danes v izbrani ekipi. Kegljanje je tako njegov šport številka ena, saj ima za seboj štirinajst nastopov za reprezentanco Celja, enega pa za reprezentanco Jugoslavije. Njegov najboljši dosežek znaša 1.159 podrtih kegljev iz leta 1975. O sebi je med drugim dejal:

»Kegljanje in strelstvo imata mnogo skupnega. Oba športa zahtevata od športnikov odlično fizično pripravljenoost, moč in mirnost. Predvsem mislim tu na moč roke in delo nog. Oba športa nudita veliko družabnosti in tovarišstva. Med svoje največje uspehe štejem osvojitve naslova ekip-

nega prvaka Jugoslavije, ki ga je leta 1952 dosegel Kladivar v borbenih igrah v Splitu. Enak uspeh smo ponovili leta 1967 v Zagrebu. Leta 1969 sem na državnem prvenstvu v mednarodnem slogu dosegel srebrno kolajno, kar je bil moj največji individualni uspeh, dvakrat pa sem bil četrti v državi. Za Celje nastopam neprekinjeno od leta 1946, od leta 1964 pa sem kapetan ekipe in opravljam to dolžnost po petnajstih letih še danes.

Vadim trikrat tedensko, vmes pa nastopam še na tekmovanjih. Precej dela imam tudi kot referent za športno rekreacijo v pripravi dela TOZD POSODA. Najljubši uspeh v mojem športnem nastopanju pa je bilo prvo mesto na mednarodnem turnirju v Salzburgu iz leta 1971, kjer je nastopilo 132 tekmovalcev iz šestih evropskih držav. Dosegel sem rekord kegljišča in osvojil dragoceni kip kegljača na marmornatem podstavku.«

Viki Vanovšek pa je bil tudi odlični strelec v SD TEMPO, kjer je bil leta 1961 republiški prvak v streljanju z malokalibrsko puško, za seboj ima 14 nastopov v strelski reprezentanci Celja in enega za reprezentanco SRS.

Miloš Pešec

Magister poslovnih znanosti s področja marketinga, še mlad strokovnjak v EMO, ima za seboj že 11 let športnega udejstvovanja v modelarstvu, jadralnem in motornem letenju. Spada med vrhunske športnike v naši republiki in državi. Je nosilec zlate značke z enim diamantom (leta 1972). Njegovi največji športni uspehi v jandranju in letenju pa so bili: 1-krat drugo, 3-krat tretje mesto v republiki, 1-krat tretje mesto in 1-krat peto mesto v državi. Doslej je preletel na jadralnih letalih 12.000 km s 600 urami letenja in je od leta 1964 tudi učitelj jadralnega letenja. Izpit za motornega pilota je opravil leta 1974, kjer ima za seboj tudi 110 ur letenja. Svojo športno pot je pričel dokaj pozno, kot študent 3. letnika strojne fakultete univerze v Ljubljani. O svojem športnem nastopanju pa je med drugim dejal:

»Športno letenje pomeni zame sprostitev, svobodo v tretji dimenziji, občutek samote in tišine. S pomočjo izkoriščanja prirodnih sil (termike, vetra itd.) je vsekakor športni užitek pri prizadevanju obdržati letalo brez motorja čim dlje v zraku in preleteti tudi čim več kilometrov. Obenem mi športno letenje omogoča spoznavanje domovine iz druge perspektive, kjer se je treba spoprijemati z različnimi vremenskimi pogoji, vdljivostjo, letnimi časi, edinstven pa je tudi pogled iz velike višine na našo panoramo. Doslej se ponašam s 425 km letenja v enem poskusu, v zraku pa sem bil neprekinjeno že 8,5 ur.«

Miloš Pešec je izredno aktiven pri modelarskem krožku v EMO Celje, kot športnik pa z drugimi osmimi delavci EMA v Aeroklubu Celje.

Zelo razvita rekreativna dejavnost

Izraža se v izvajanju internih tekmovanj, rekreativni vadbi, v planinskih pohodih...

Ob 85-letnici podjetja je naš pogled uprt v preteklost, sedanjost in prihodnost. Na področju športa in rekreacije je bil leta 1904 ustanovljen »Atletik šport klub« Celje, ki je imel svoje igrišče na Skalni kleti, vodili pa so ga nemško nastrojeni odborniki. Prav v pričetku tega stoletja pa je bilo ustanovljeno tudi telovadno društvo SOKOL Celje-matica, nekaj let kasneje pa v Gaberju SOKOL-Gaberje, ki sta v tedanjem obdobju združevala večje število delavcev EMA in prebivalstva Gaberij. Leta 1908 je bila ustanovljena tudi nogometna sekcija v Vojniku. Kot protiutež športnemu klubu Atletika pa je bilo v Celju 1919. leta ustanovljeno SSK Celje, leta 1928 na področju Gaberij pa NK Olimp. Oba kluba sta zbirala v svoje vrste zavedne Slovence in napredni delavski razred. Celjani so nastopali na Glaziji, Gaberčani pa na igrišču z ogorki na sedanjem prostoru LIK Savinja. Olimp je igral izredno pozitivno vlogo pri razvoju delavskega gibanja v našem mestu, kjer so bili poleg športne aktivnosti člani društva sproti obveščeni o vseh akcijah in gibanju delavstva v tovarni EMO. Poleg nogometa je že predvojni Olimp, ki mu je najdalje predsedoval Andrej Svetek, razvijal še druge športne aktivnosti kot planinstvo, atletiko, smučanje, koleksarjenje in borilne športe. V času NOB si je lastnik tovarne Westen prizadeval za množičen razvoj športa, vendar je večina delavstva spoštovala kulturni molk in je na športnem področju prenehala z aktivnim nastopanjem in udeleževanjem. V NOB so žrtvovali svoja življenja tudi športniki Olimpa kot: Anton Kos, Ivan Koželj, Ivan Kozuh, Stanko Leskovšek, Feliks Mlakar, Franc Stanič. Večje število žrtev iz NOB je bilo tudi v Partizanu Gaberje, kjer je društvo na letnem telovadišču v Gaberjih postavilo spominsko obeležje.

Po zmagi ljudske revolucije se je v Celju in tako tudi v EMO bogato razrasla športna aktivnost. S svojim delom je ponovno

pričelo ŠD Olimp, v podjetju pa je bil ustanovljen fizikturni aktiv. Delo je bilo zasnovano na množičnih oblikah v temeljnih športnih panogah in igrah. Organizirane so bile že v tem obdobju sindikalne športne igre. Sindikat v delovnih organizacijah je bil namreč močan pobudnik športno-rekreativne aktivnosti. Predstavniki EMO so bili na teh igrah, akcijah, tekmovanjih in nastopih med vodilnimi podjetji v celjski občini. Z razvojem športno-rekreativne dejavnosti v celjski občini so prihajale do izraza nove oblike in metode dela. Tudi v zadnjih letih, ko je ta dejavnost v podjetju zasnovana na čistem amaterskem delu, so bili uspehi delavcev-športnikov na vidnem mestu. Danes je ta dejavnost organizirana v vseh TOZD in se izraža v izvajanju internih tekmovanj, usmerjeni rekreativni vadbi, v planinskih pohodih in izletih, v organiziranem aktivnem oddihu v času letnih dopustov, v udeležbi na TRIM igrah in akcijah, organizaciji in udeležbi na različnih športnih turnirjih, izvajanju natečajev in rekreativnih tekmovanjih znotraj samih TOZD.

Športni referenti za posamezne panoge in igre so predstavili svoje aktivnosti in organiziranost takole:

Andrej Grilanc, odgovoren za planinstvo: »Imamo svojo planinsko skupino, enoto PD Celje, ki šteje 50 članov. Letno prirejamo približno 10 izletov v sredogorje in alpski svet, doma in v inozemstvo.

Odstotek aktivnih planincev je v našem podjetju še prenizek glede na pomen planinstva v naši družbi. Pri svojem delu se povezujemo s planinskimi skupinami tovarne Toper, Kovinotehno in Klimo, ki jih vabimo na naše izlete. Obveščenost članstva je dobra. V svojih vrstah imamo pet planinskih vodnikov, dolgoletnega načelnika GRS Staneta Veninška in vrhunskega alpinista — himalajca Frančka Kneza.

Predsednik planinske sekcije je Minko Brečko. Naš program obsega predvsem pohode v planinski svet po poteh prijateljstva, slovenski planinski transverzali, zasavski in savinjski planinski poti, udeležujemo se spominskih pohodov na Stol, bili smo prisotni ob jubilejnem pohodu ob 200-letnici osvojitve Triglava, pohodi po Julijcih in Savinjskih Alpah, v inozemstvu pa je bil naš najvišji vzpon na Saülech (3.085 m) in na Grossglockner.

Marjan Cvek, odgovoren za strelstvo: »Že od leta 1946 obstaja v podjetju SD TEMPO, ki je prva leta po ustanovitvi štela nad 350 strelcev, sedaj pa je število aktivnega članstva padlo kar za 100%. Razpolagamo z lastnim streliščem za zračno puško v samem podjetju, za malokalibrsko pa pod Golovcem. Velik padeč aktivnega članstva gre tudi na račun sedanje organiziranosti strelskega športa v občini, kjer je premajhen poudarek na množičnosti. Naši strelci so bili dolga leta prvaki občine, okraja in sindikatov. Skrbimo za strelske sekcije še v drugih podjetjih, kot so Klima, Elektro Celje, Dinos in Etol. Za razvoj strelskega športa so bili pri nas zaslužni vrhunski strelci, ki so bili v samem vrhu republike in države kot: Jože Tržan, Marjan Dobovičnik, ing. Ervin Seršen, Jože Štrajhar, Viki Vanovšek, Mirko Mejavšek, Franc in Aleš Hočevnar ter drugi.

Viki Vanovšek, odgovoren za kegljanje: »V EMO imamo organiziranih nad 100 kegljačev. Vadiamo na kegljiščih Ingrada in v Selcah. Razvito imamo rekreativno vadbo in tekmovanja med obrati, ekipno in za posameznike. Na teh tekmovanjih nastopajo vsi tozdi, v okviru občinskih TRIM iger pa reprezentanca podjetja.

V borbenih igrah vsako leto sodelujemo tudi na medrepubliškem turnirju v Novem mestu, kjer nastopa 40 sindikalnih ekip. Perspektiva širšega razvoja tega

športa pa se nam obeta z izgradnjo 10-steznega kegljišča v SRC Golovec.

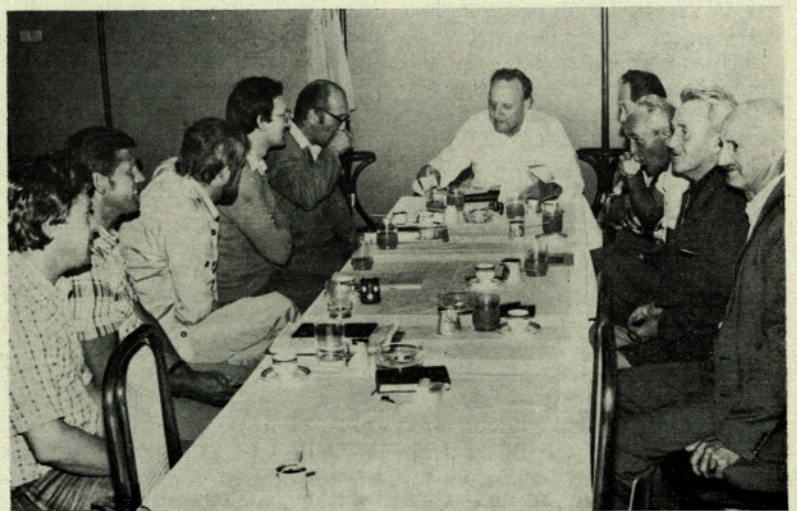
Maks Lebič, odgovoren za smučanje: »Ta šport še ni množično razvit v podjetju. Na TRIM igrah nastopa čez 100 tekmovalcev. Vsako leto prirejamo tudi smučarske tečaje, udeležba pa je dokaj skromna. S podjetjem iz CSSR Ziar na Hrounom izmenjujemo v letnem in zimskem času športne obiske, tako da imamo možnosti smučanja tudi v Tatrah. V podjetju imamo več smučarskih učiteljev in vaditeljev ter s tem možnosti za bolj množičen razmah tega športa.«

Miroslav Mesarič, referent za košarko in roket: »Obe atraktivni športni igri sta razviti v vseh temeljnih organizacijah združenega dela. Vsi se udeležujejo tudi naših internih tekmovanj, reprezentanca podjetja pa občinskih TRIM iger in turnirjev, kjer prihaja do izraza visoka kvaliteta. Tako smo v občinski rokometni ligi bili vselej na prvem do drugem mestu. Letos prav tako vodimo v občinski ligi v tej igri. Za vadbo imamo v našem ustrezna odprta in pokrita igrišča. V obeh igrah nastopa po obratih po 16 ekip, kar kaže na zadovoljivo množičnost. V podjetju imamo tudi več sodnikov in organizatorjev, ki so zaslužni za razvoj teh iger tudi v občinskem merilu. Predvsem bi omenil prizadevnega igralca, organizatorja in sodnika Rihija Rateja, med kvalitetnimi igralci pa Srečka Mahniča.

Emil Gregorčič, odgovoren za odbojko: »Ta igra je izredno priljubljena v naši delovni organizaciji. Na tekmovanjih nastopajo vsi tozdi, množičen pa je tudi obisk vadbe, ki se izvaja na odprtih igriščih, v slabih vremenskih pogojih, pa tudi v treh celjskih telovadnicah. V podjetju je nad 100 aktivnih igralcev v tej igri.

Planinci na pohodu

Novinar Karli Jug v razgovoru s športniki in športnimi delavci

Emil Gregorčič, nogomet: »V svoji tradiciji v predvojnem in povojnem obdobju ima nogomet v EMO široke korenine. V samem podjetju je množična udeležba na tekmovanjih med tozdi, saj sodeluje v malem nogometu na prvenstvu kar 15 ekip s 175 tekmovalci, uspešno pa nastopa tudi reprezentanca EMO v občinski ligi. Jedro igralcev NK Olimp je prav tako iz naše delovne organizacije. Lep prispevek EMO pa je tudi s strokovnimi kadri, saj je v povojnem obdobju bilo kar osem nogometnih sodnikov in več trenerjev aktivnih pri razvoju nogometne organizacije v celjski občini.

Konrad Končan, namizni tenis: »Ta panoga je izredno priljubljena in zajema v športno-rekreativno aktivnost nad 60 članov. V tej igri sodeluje na internih tekmovanjih 9 ekip s 36 tekmovalci. Izvajamo redno vadbo, prav tako pa smo tudi organizatorji večjega števila internih tekmovanj in turnirjev. V podjetju pa smo imeli tudi nekaj vrhunskih igralcev, kjer bi posebej omenili zasluznega športnika Jožeta Čoha, ki je uspešno nastopal vrsto let tudi v zvezni namiznoteniški ligi.«

Miloš Pešec, modelarstvo: »Modelarski klub v okviru LT šteje 40 članov. Vsako leto organiziramo po dva modelarska tečaja za pionirje. Smo tudi organizator desetih tekmovanj v letu v različnih kategorijah pa nastopa na republiških prvenstvih vsako leto do 20 naših tekmovalcev. Lani smo praznovali 15-letnico kluba. Največji naš dosežek je dosegel Branko Leskovšek, ki je bil pred leti tretji na evropskem prvenstvu, kot član državne reprezentance pa prvi. Na svetovnem prvenstvu med posamezniki je bil Branko Leskovšek na šestem mestu v F1 a modelov. V naših vrstah pa imamo v vezanih akrobatskih modelih večkratnega republiškega in državnega prvaka Petra Bezgovška, pri pionirjih pa republiškega prvaka Milana Stropnika v modelu A1. Lani so bili naši pionirji na drugem mestu med ekipami v SRS, letos pa prvi.«

Mirko Hauko, hokej na ledu: »V okviru podjetja deluje sekcija že 10 let. Šteje 20 aktivnih hokejistov, ki imajo možnosti vadbe in nastopanja na umetnem drsališču HDK Celje. Že tri leta sodelujemo v hokejski ligi, ki šteje šest delovnih organizacij. Doslej smo bili vselej razvrščeni v gornji polovici udeležencev. Ob zaključku drsalne sezone prirejamo vsako leto turnir, ki se ga udeleži šest podjetij iz Celja, Slov. Konjic in Velenja.

V ekipi HDK Celje nastopajo v zvezni ligi tudi štirje delavci EMO. Rekreativnega drsanja se udeležuje nad 200 naših delavcev.

Emil Gregorčič, »Klub za podvodne dejavnosti: »Klub deluje v okviru LT in šteje 60 članov. Ukvarjamo se s plavanjem s plavutmi, potapljanjem, podvodno orientacijo, podvodnim ribolovom in podvodno fotografijo. Predsednik kluba je Anton Krebs. Poleg športnega udejstvovanja se klub s svojimi oblikami in metodami dela pri reševanju povezu-

je z UJV, gasilci in SLO. V zadnjem času se naši tekmovalci uvrščajo v vrh na republiških in državnih prvenstvih.«

Ferdo Mlekuš, taborniški odred »DVEH LEVOV«: »Lani je bil odred na novo organiziran. Šteje 80 članov (EMO, krajevna skupnost, Osnovna šola Hudinja). V prvi fazi je bil že izveden dvo-dnevni tabor pri Celjski koči, kjer so se taborniki spoprijeli v taborniških veščinah. Imeli smo tudi že izlet v Kumrovec. Smo v fazi opremljanja z ustreznimi rekviziti in šotori za taborjenja. Odred je na najboljši poti, da bo v prihodnjih letih pokazal več napredka.

Stane Pertinač, odgovoren za šah: »Šah je izredno priljubljena igra v vseh tozdih naše DO. V tozdih organizirajo interna tekmovanja, najboljše ekipe tozdov pa tekmujejo med seboj za naslove ekipnih in posameznih prvakov EMO. Ta igra zajema nad 100 šahistov. V svojih vrstah imamo tudi pet kvalitetnih šahistov, ki nastopajo v šahovskih klubih celjske regije.«

Emil Gregorčič, referent za športno rekreacijo v EMO: »Poleg organizirane vadbe, tekmovanj, pohodov in izletov ter drugih oblik športne aktivnosti, posebej podjetje izredno skrb tudi delavcem pri letnih dopustih v Crikvenici in Logarski dolini. V Crikvenici ima podjetje svojo počitniško bazo, ki se je poslužuje nad 400 delavcev in družinskih članov, v PD Cinkarna — domu v Logarski dolini pa imamo na voljo večje število bivalnih mest. V Crikvenici smo pristopili k usmerjeni športni rekreaciji, ki nudi delavcem aktivno rekreacijo s plavanjem, izletništvom, igre v naravi in družabne igre. V letnem in zimskem času izmenjujemo 30—40 delavcev iz tovarne aluminija Ziar nad Hrounom v ČSSR z našimi delavci.

Da bi v prihodnje bilo delo na tem področju bolj smotno, organizirano in kvalitetno, je bilo v marcu tega leta ustanovljeno športno-rekreativsko društvo EMO, ki si je za letošnje leto v 26 programskih nalogah postavi-

lo čvrst program. Društvu predseduje glavni direktor Franci Gazvoda, tajnik je Franjo Peternel, tehnični referat pa je prevzel Emil Gregorčič. Oblikovana je bila organizacijska shema novega društva, ki bo imelo bolj čvrste korenine s komisijami za športno rekreacijo v vseh tozdih. V organizaciji te mreže bo sodelovalo približno 60 funkcionarjev. Na osnovi sedanje aktivnosti bo društvo razvilo svojo dejavnost po sekcijah v dvanajstih športnih panogah in igrah. Društvo si bo prizadevalo z investicijskimi vlaganji pridobiti tudi ustrezne športne površine, s pogodbami pa bo trenutno reševalo prostorski stisko z nosilci telesnokulturnih objektov v občini. Financiranje te dejavnosti je urejeno prek sklada skupne porabe in posebnim prispevkom sindikata. Osnovni problem za kvalitetno delo na tem področju so strokovni kadri, ki jih močno primanjkuje in jih bo treba z ustreznimi tečaji izobraziti.

Ob zaključku velja omeniti, da so prav delavci EMO v predvojnem in povojnem obdobju razvoja telesne kulture v celjski občini in regiji ter republiki s prevzemom odgovornih funkcij v mnogočem prispevali k napredku te dejavnosti v naši družbi. Omenimo naj le imena najprizadenejših: Alfred Flis, Andrej Svetek, Ivan, Drago in Vili Čater, Mirko Trebičnik, Lado Delakorča, Ivan Stavbe, Viki Vanovšek, Marica Ahtik, Štefka Hartman, Stane Veninšek, Stane Pertinač, Mirko Polutnik, Konrad Končan, Ivan Čater, Zvonimir Božič, Franjo Orel, Franc Zorko, Vanči Šrot, Rih Ratej, Emil Gregorčič, Franc Mahne, Marjan Cvek, Franc Gazvoda, Branko Martič, Maks Lebič in še vrsta drugih delavcev.

Vodilno vlogo pri delu ŠD Olimp, TVD Partizan Gaberje, društvi, ki delujeta v industrijskem predelu Celja, v Krajevni skupnosti Gaberje, imajo delavci EMO.

Omembe vredna je tudi ugotovitev, da se trenutno s športno rekreacijo ukvarja v podjetju 20 % delavcev, kar predstavlja za tako množično organizacijo še dokaj nezadovoljivo množičnost.

POSEBNO ŠTEVILKO
EMAJLIRCA SO
PRIPRAVILI:

UREDIL:
Branko MARTIČ

PRISPEVKE PRIPRAVILI:

Damjana STAMEJCIC
Franček KRAMER
Karl JUG
Janko VOLF
Brane STAMEJCIC
Drago HRIBAR
Konrad KONČAN
Emil JEJCIC

OBLIKOVAL:
Franjo BOGADI

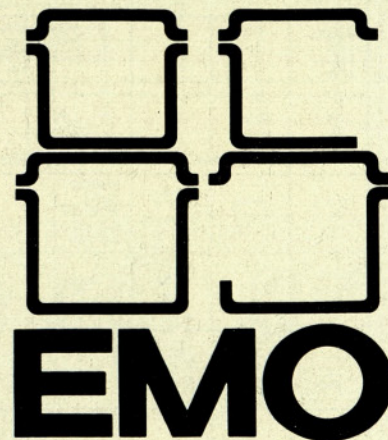
Iskrena hvala zunanjim sodelavcem za njihove prispevke.

Nagradna križanka

Za pravilno rešitev nagradne križanke so za izžrebane reševalce določene po ceniku naslednje nagrade:

1. nagrada 200 din
2. nagrada 150 din
3. nagrada 120 din
4. nagrada je pet nagrad po 100 din.

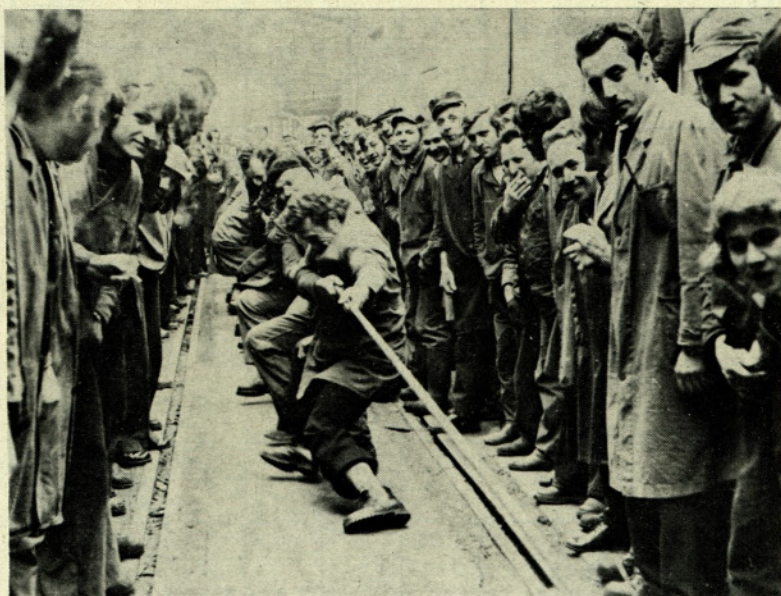
Rešitve pošljite na uredništvo Emajlirca do 15. septembra 1979.

Emajlirca

Časopis izhaja dvakrat mesečno kot glasilo delovne skupnosti EMO - Celje in ga prejema člani te delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Emil Jejcic, Fric Kotnik, Danilo Kralj, Jože Keber

Glavni in odgovorni urednik: Emil Jejcic. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 23-921, interna 238. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen plačevanja davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 22. 5. 1973). Tisk in klišej AERO Celje

Medtozdovsko tekmovanje v vlečenju vrvi

JUBILEJNA NAGRADNA KRIŽANKA „85” LET

SESTAVA: IJ	SLOVNIČ. POJEM	DRUGO IME ZA FORMOZO	ELEKTRON VOLT RADIO TELE-VIZIJA	INDUSTR. MESTO V NORMAN-DIJI	E M O 85 LET	KRAVJI GLAS MOLIBDEN	E M O 85 LET	ALMA KARLIN	PLOŠČ. MERA NOVICA VEST	TOVARNNA V MARI-BORU	RIŽEVO ŽGANJE		
KRAJ PRI VOJNIKU				C	ČEBELJA TVORBA			VPRA-SALNA POLA					
NEGA-TIVNA ELEK-TRODA					PESEM HVALNICA PROŠTOV. GASILSKO DRUŠTVO			IGRALEC NA SREČO				VITEK STOLE DEL MOŠEJE	
TOVARNNA V POSTOJNI			STADION V BUDIM-PEŠTI VRSTA ZAZCEVTA			NINO ROBIČ OVOJNICA ZA ARTE		PITJE S POMOČJO CEVKE	PRENOS DENARJA NA DRUG RAČUN				
OLGA VRABIČ			STARA ANGLEŠKA ZALOŽBA SELEN					DEL VOZA		PREŠERN-PESM CVETLICA			
PLANTAŽA					MOŠKO IME			PRITOK MOZELE ZDRAVNIK ZA TUMORJE				KLEMEN-ČIČ IVO LOUIS ADAMIČ	
E M O 85 LET	ČISTA TEŽA BLAGA				GLAVNO MESTO GANE	KEKS ITALIJ. RTV				PANAMSKI PRISTAN PEVKA SPIROVA			
E M O 85 LET	LESENA EMBALAŽA	PRIPAD-NIK ALEMANOV	URAVNANA PLOSKEV V STARIH KAMENI-NAH	HRV.ŽEN. IME VOGAL	B		TATARSKI POGLAVAR RASTLINA ZA SADITEV			NIŽINA FRANC. PRISTAN			
ČRNKA	Z					KAZEN, UKREP SKUPINS. LETOVAN. OTROK				C		ANTON ROJEC BREZ-BOŽJE	
NAČIN IZRAŽA-NJA Z ALEGO-RIJAMI							TUJE ŽENSKO IME					ANGLEŠ. SV. PIVO VRSTA SKLADBE	
DEL STAVKA						OSEBNI DOHODEK MITJA RIBIČIČ		PEVKA FITZGE-RALD SAMO-STALNIK			CENT PAPEŽEVA OVRAT-NICA		
VRSTA METLE					NAPRAVA ZA MIETJE BOG RIŽA V ŠINTO-IZMU			OLEG ANTONOV		AMERIŠKI PISATELJ (ASLAN) PLESNA PRIREDIT.		OPRIJET ŽIVOTEC PRI ŽENS. SPOMINEM PERILO ALOJZ REBULA	
JUGOSL. AERO TRANS-PORT				SREDOZ. VETER STADION V RIO DE JANEIRU				MOČNATA JED Z NADEVOM PRITOK DONAVE	G			C	
E M O 85 LET	NAMERA NAKANA					NARODNI MAGAZIN NARODNO OSVOBOD. VOJNA			NEKDANJI PORTUG. DIKTATOR RASTL. ROD				
E M O 85 LET	POTO-VALNI NAČRT	GRŠKI OTOK V EGINSKEM ZALIVU	IRANSKO PLEME PRIVRŠE-NEC ARI-JANIZMA				GLAVNI STEVNIK OSNOVNA MERA			VOLUM. MERA NAPRAVA			ČAPKOVA DRAMA
DESNI PRITOK DONAVE	S			VILA USODE, SOJENICA			J			RAZISKO-VALEC JAM			
REKA V ČRNI GORI				CANKAR NEGRI				DEL OBLEKE MOHORKO EDO	Ž		E M O 85 LET	AMERIŠKI „SF” PISEC (Isaac-Golo-Sonce) PREVOZNO SREDSTVO BAKER VADITELJ	
ZNAMEN. ZAGREB. ULICA			C		MAKED. HEROINA (VERA)	E M O 85 LET	DEL POHIŠTVA OTOK ČAROVNICE KIRKE				STVARI-TELJ ČESA EDVARD TISSE		
ST. GRŠKA VODNA NIMFA						ST. GRŠKA BOGINJA BESREČE FERUNIKA		ENICA	DELOVNO PODROČJE TUJE Ž. IME			PARLOV E M O 85 LET	
PLINAST PRODUKT RADIOAKT. SNOVI								VEČANJE DRŽAVNE-GA VELIJA SEVERNI PTIC					E M O 85 LET
SLOVEN. IGRALKA ITA				VEK OLGA MEGLIČ			FRANC. PISATELJ (Ariana) AVŠIČ JAKA				EKSPLOZ. TELO RENE DESCARTES		AKTINIJ
DALMAT. ŽENSKO IME			RASTLINA KI SE OVIJA								ROLO OKRNSKA NAVOJ-NICA		
VZDEVEK RADKA POLIČA			PRIPAD-NICA HASAJEV		S				E M O 85 LET	NEUTRJEV GRAD IZ FEVDAL. ČASOV	V		